

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Instituut Mariaburcht - Secundair Onderwijs te HASSELT
- STEVOORT**

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 39925

Instelling Instituut Mariaburcht - Secundair Onderwijs

Directeur Marita BREEMS

Adres Hasseltse dreef 115 - 3512 HASSELT - STEVOORT

Telefoon 011-31.15.17

E-mail info@i-mas.be

Website <http://www.i-mas.be>

Bestuur van de instelling VZW Instituut Mariaburcht

Adres Markt 13 - 2590 BERLAAR

Scholengemeenschap SGKSO Sint-Quintinus

Adres Kempische steenweg 400 - 3500 HASSELT

CLB Vrij CLB Regio Hasselt

Adres Jan Palfijnlaan 2 - 3500 HASSELT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 27-04-2015,28-04-2015,29-04-2015,30-04-2015,04-05-2015

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 04-05-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 12-06-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Henk FORIERS

Teamleden Luc MONDELAERS, Martine ZAMAN, Marjan MEULEWAETER,
Ingrid VAN CAUTER, Veerle VONDERLYNCK, William
VROONEN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	4
1 SAMENVATTING	6
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	9
3.1.1.2 Huishoudkunde in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Sociale en technische vorming (leerplan D/2001/0279/027)	10
3.1.1.3 Wiskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/003)	11
3.1.1.4 Huishoudkunde in de eerste graad in het beroepsvoorbereidend leerjaar Kantoor en verkoop – Verzorging-voeding (leerplan D/2003/0279/011)	13
3.1.1.5 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie (leerplan D/2006/0279/050)	15
3.1.1.6 Lichamelijke opvoeding en sport in aso tweede graad in de studierichting Sportwetenschappen (leerplan D/2006/0279/026)	17
3.1.1.7 Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in bso tweede graad Verzorging-voeding (leerplan D/2013/7841/061)	19
3.1.1.8 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2011/7841/038 en D/2012/7841/080)	20
3.1.1.9 Chemie in tso tweede graad en toegepaste fysica in tso derde graad in de studierichting Techniek-wetenschappen (leerplannen D/2012/7841/086 en D/2006/0279/049)	23
3.1.1.10 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Techniek-wetenschappen en in aso derde graad in de studierichting Sportwetenschappen (leerplannen D/2002/0279/048a en D/2004/0279/020)	24
3.1.1.11 Economie in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplan D/2006/0279/051)	26
3.1.1.12 Engels en Frans in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplannen D/2006/0279/041 en D/2014/7841/003, D/2006/0279/005 en D/2014/8741/005)	28
3.1.1.13 Lichamelijke opvoeding en sport in tso derde graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplan D/2010/7841/007)	31
3.1.1.14 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad Organisatiehulp, Schilderwerk en decoratie en Verkoop (leerplan D/2012/7841/026)	32
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	35
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	36
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	36
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	37
4.1 Leerbegeleiding	37
4.2 Evaluatiepraktijk	39
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	42
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	45

6.1	Wat doet de school goed?.....	45
6.2	Wat kan de school verbeteren?	45
6.3	Wat moet de school verbeteren?.....	45
7	ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	47
8	OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	47

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Instituut Mariaburcht is een school met een zesjarig aanbod in het centrum van Stevoort. Op de groene campus met heel wat sportinfrastructuur organiseert de school een eerste graad (A- en B-stroom) en een hele reeks studierichtingen in de tweede en de derde graad. Naast een paar aso-studierichtingen biedt de school voornamelijk tso- en bso-studierichtingen aan. Tevens richt de school een zevende jaar bso in.

Op de campus heerst een gestructureerd en open schoolklimaat. De personeelsleden besteden veel aandacht aan het welbevinden van de leerlingen. De school profileert zich als een zorgzame school en organiseert heel wat algemeen vormende activiteiten. Het beleid zette de voorbije schooljaren sterk in op een verbetering van de externe communicatie en een sterkere profilering. Hierdoor steeg het leerlingenaantal opnieuw. In de eerste graad kiest de school voor heterogene klassen, waarbij leerlingen van verschillende opties in een lesgroep samenzitten voor de basisvorming. Terwijl er in sommige klassen in de eerste graad en in het bso en in het tso veel leerlingen zitten, zijn andere lesgroepen dan weer zeer klein. De school kent opmerkelijk meer B-attesten toe dan vergelijkbare Vlaamse scholen. Dit is voornamelijk het geval in de eerste graad, het aso en het bso.

Voor het erkenningsonderzoek onderzocht de onderwijsinspectie een representatief staal van het onderwijsaanbod. Het onderzoek levert een zeer wisselend beeld op. In de eerste graad A-stroom voldoet het vak wiskunde nipt. In de B-stroom voldoet het vak huishoudkunde niet. In de tweede graad voldoen de vakken expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in de studierichting Sociale en technische wetenschappen niet. Ook voor lichamelijke opvoeding en sport in de studierichting Sportwetenschappen zijn er tekorten. Wiskunde en chemie zijn dan weer voorbeelden van goede praktijk. In de derde graad voldoen de vakken expressie, huishoudkunde, opvoedkunde, economie, Frans en Engels niet in de onderzochte studierichtingen. Wiskunde in het tso en aso en toegepaste fysica in het tso zijn voorbeelden van goede praktijk. Project algemene vakken binnen het bso voldoet ook ruim. Indien een vak niet voldoet, is dit te wijten aan tekorten in het aanbod en een weinig leerplangerichte evaluatie. Sommige vakgroepen gebruiken te weinig het leerplan als referentie en de lespraktijk respecteert de leerplanvisie soms niet. De school heeft bovendien weinig aandacht voor de eindtermen rond onderzoekscompetentie in de derde graad aso.

Er is geen concrete planning die ervoor zorgt dat de school alle vakoverschrijdende eindtermen bij alle leerlingengroepen effectief nastreeft. In de praktijk blijkt echter dat de meerderheid van de vakoverschrijdende eindtermen in de diverse projecten op een kwaliteitsvolle wijze aan bod komt. De leraren organiseren heel wat naschoolse initiatieven, die een brede vorming garanderen en het curriculum verrijken.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne toont aan dat er vooral in het gebouw A een aantal tekorten zijn die de school best op korte termijn wegwerkt. Voor sommige vakken ontbreekt dan weer de nodige materiële uitrusting om de leerplannen te realiseren. Bovendien is het gebruik van de ICT-infrastructuur voor sommige vakken niet optimaal.

Naast het voldoen aan de onderwijsdoelen en een selectie van de onderwijsreglementering onderzocht de inspectie de leerbegeleiding, de evaluatiepraktijk en het algemeen beleid. Het valt op dat een aantal werkpunten, vastgesteld tijdens de vorige doorlichting, nog steeds onvoldoende zijn weggewerkt.

De school hanteert procedures voor de beginsituatiebepaling van de leerlingen en ze inventariseert de zorgbehoeften. Voor de uitwerking van de leerbegeleiding rekent zij op de professionaliteit van de leraren. Het beleid voorziet wel enige ondersteuning (onder andere door het plannen van remediërsuren) maar er zijn aanzienlijke kwaliteitsverschillen per leraar, per graad en per vakgroep. De leraren zetten voornamelijk in op remediëring en passen hun lespraktijk niet altijd aan de noden van de leerlingen aan. Dit leidt voornamelijk in de eerste graad tot heel wat tekorten.

Ook de inhoudelijke invulling van de evaluatiepraktijk ziet het beleid als een taak voor de vakgroepen. De onderwijsinspectie stelt hier eveneens heel wat kwaliteitsverschillen vast. Terwijl sommige leraren weinig leerplangericht evalueren, is de evaluatie van andere vakgroepen dan weer een voorbeeld van goede praktijk. De scores die de delibererende klassenraad hanteert, geven niet altijd in voldoende mate weer of de leerling de leerplandoelen voor een vak heeft bereikt. Enkele vakgroepen hebben de laatste schooljaren een traject opgestart om hun evaluatiepraktijk te optimaliseren. Over het algemeen stellen de leraren hun eigen evaluatie echter zelden in vraag.

Sedert een viertal schooljaren leidt een vernieuwd beleidsteam de school. De directie wil beslissingen tot stand laten komen in overleg met alle betrokkenen. Zij nam initiatieven om het personeel te laten participeren aan het beleid. Via functioneringsgesprekken voeren de directeuren een doeltreffend personeelsbeleid. Het onderwijskundig beleid krijgt heel wat minder aandacht. Een duidelijke pedagogische visie voor de diverse processen ontbreekt en er zijn geen concrete, meetbare doelen. De school gaat de interne kwaliteit dan ook niet na. De vakgroepen krijgen beleidsverantwoordelijkheid maar nemen deze taak nog niet efficiënt op.

De onderwijsinspectie besluit de doorlichting met een beperkt gunstig advies. De tekorten dienen binnen de drie schooljaren te zijn weggewerkt. Na het verstrijken van deze periode is er een opvolgingsdoorlichting voorzien. Verder respecteert de school de regelgeving en schenkt ze voldoende aandacht aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	wiskunde	
Graad 1 Kantoor en verkoop - Verzorging-voeding		huishoudkunde
Graad 1 Latijn	wiskunde	
Graad 1 Moderne wetenschappen	wiskunde	
Graad 1 Sociale en technische vorming	wiskunde	huishoudkunde
Graad 2 ASO Economie		economie
Graad 2 ASO Sportwetenschappen	lichamelijke opvoeding	lichamelijke opvoeding en sport
Graad 2 BSO Verzorging-voeding		huishoudkunde, opvoedkunde, verzorging
Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen	chemie, wiskunde	chemie, wiskunde
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans	economie, Engels, Frans
Graad 3 ASO Sportwetenschappen	wiskunde	
Graad 3 BSO Schilderwerk en decoratie	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verkoop	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Organisatiehulp	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Lichamelijke opvoeding en sport	lichamelijke opvoeding	lichamelijke opvoeding en sport
Graad 3 TSO Techniek-wetenschappen		toegepaste fysica
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid De school heeft een impliciete visie op de VOET die vooral gebaseerd is op haar pedagogisch project. Er is echter geen concrete planning die ervoor zorgt dat alle VOET bij alle leerlingengroepen effectief worden nagestreefd. Op het vlak van uitvoering staat de school sterk. Ze kent een lange traditie van extramurale activiteiten en projecten, die tot stand komen met veel inzet van het personeelsteam en met waardering van de schoolleiding. Bij deze activiteiten en projecten komen de VOET impliciet aan bod.

Sinds een tweetal schooljaren zijn er afspraken waarbij leraren op het digitaal platform ingeven welke VOET zij met hun vakken nastreven. De schoolleiding stuurt de inspanningsverplichting rond VOET in de vakken weinig aan en daardoor gebeurt ze bijgevolg te vrijblijvend. De registratie in de vakken wordt ook niet beleidsmatig opgevolgd.

Recentelijk is een inventaris gemaakt, maar de school heeft geen overzicht waaruit blijkt in welke mate haar aanpak volstaat om te voldoen aan de inspanningsverplichting voor alle VOET.

Ondersteuning Het lerarenteam werd in 2010 op de hoogte gebracht van de nieuwe VOET en aangezet om de extramurale initiatieven en de vakken te linken aan VOET. Verder was er de voorbije schooljaren af en toe schoolbrede communicatie over de inspanningsverplichting rond VOET. De afspraken op vakniveau zijn vak- en leraarafhankelijk. Het draagvlak voor het bewust koppelen van projecten aan de geactualiseerde VOET en voor het inventariseren vanuit de vakken is nog niet groot.

Onder impuls van de werkgroep VOET slaagt de school er wel in om de meeste leraren een actieve bijdrage te laten leveren aan een brede vorming voor haar leerlingen.

Doeltreffendheid Er is weinig aandacht voor het evalueren van de VOET-werking. De gegevens uit het registratiedocument werden nog niet volledig geanalyseerd. Er is geen evaluatie van de VOET-werking op vakniveau.

Ontwikkeling Er waren tot nog toe weinig professionaliseringsinitiatieven gericht op het volledige schoolteam. Sommige personeelsleden volgen nascholing binnen een aantal domeinen die raken aan VOET. Dit kadert echter niet in een traject dat leidt tot een breed gedragen en kwaliteitsvolle aanpak.

Uitvoering De context 'Lichamelijke gezondheid en veiligheid' is verankerd in de schoolvisie en in de dagelijkse schoolwerking. Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. Ze komen impliciet aan bod binnen projecten en vakken van de basisvorming zoals lichamelijke opvoeding,

Lichamelijke gezondheid en veiligheid

waardoor alle leerlingen bereikt worden. De school organiseert ook meerdaagse extramurale projecten, waarin VOET uit verscheidene contexten aan bod komen. Ze levert heel wat inspanningen rond gezondheid, beweging, veiligheid en verkeer.

Uitvoering Sociorelationele ontwikkeling	Een groot deel van de eindtermen 'Sociorelationele ontwikkeling' wordt met voldoende diepgang bij de meeste leerlingen nagestreefd binnen een aantal vakken en projecten voor bepaalde deelgroepen. De school wil haar leerlingen vormen tot relationeel bekwaame en interactieve personen. Een aantal eindtermen met betrekking tot 'reflecteren over' en 'kunst en cultuur' komen minder aan bod.
---	---

3.1.1.2 Huishoudkunde in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Sociale en technische vorming (leerplan D/2001/0279/027)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk sluiten onvoldoende aan bij de algemene doelstellingen en de leerplandoelstellingen. De uitrusting voldoet niet.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De zeven onderwerpen waarrond de leerplandoelstellingen zijn geclusterd, komen aan bod. De uitwerking van de leerplandoelstellingen vertoont echter verschillende knelpunten. Het eerste knelpunt is de gebrekkige aandacht voor de algemene doelstellingen, in het bijzonder het methodisch leren werken en denkend handelen via het technisch proces. Voor de realisaties (toepassingen vanuit de zeven onderwerpen op basis van het technisch proces) voeren de leerlingen opgelegde opdrachten uit. Hierbij legt de leraar vooraf de behoefte, de probleemstelling en de keuze voor een oplossing vast. Daardoor leren leerlingen zich onvoldoende te oriënteren op een probleem, creatief naar oplossingen te zoeken en te reflecteren. Het tweede knelpunt is de manier waarop de leerplandoelstellingen binnen de zeven onderwerpen aan bod komen. Geïntegreerd werken staat centraal in dit leerplan, maar de vakgroep past dat onvoldoende toe in de lessen. Deze zijn opgesplitst in twee uur kennis en drie uur vaardigheden, waarbij het samenspel van theorie en praktijk of van kennis en vaardigheden ontbreekt. In de drie opeenvolgende vaardigheidsuren werken de leerlingen aan de realisaties. De samenhang van de realisaties met de zeven onderwerpen is onduidelijk of is er niet. Bij de keuze van de toepassingsgebieden voor de realisaties ontbreekt het aandeel sociale activiteiten. De vakgroep geeft geen gevolg aan de leerplanrichtlijn om het aantal realisaties te beperken en te opteren voor kleine haalbare realisaties. De kennislessen vertonen te weinig aandacht voor de handelingswerkwoorden uit de leerplandoelstellingen. Zo komen bijvoorbeeld de leerplandoelstellingen in verband met het grafisch voorstellen, schatten en meten van tijd, massa/volume, lengte en temperatuur weinig of niet aan bod. De lesonderwerpen zijn te weinig in een actuele en (ruimere) sociale context gesitueerd. Het aanbod heeft geen samenhang met verwante vakken zoals techniek, natuurwetenschappen en wiskunde, hoewel het leerplan deze samenhang meermaals benadrukt. Het derde knelpunt is het onvoldoende respecteren van de aanpak waarop het leerplan is gestoeld. Het leerplan benadrukt hoe belangrijk het is om te werken volgens de principes van ervaringsgericht, geïntegreerd, inductief en interactief leren. Zowel in de kennis- als vaardigheidsuren heeft de vakgroep weinig oog
---	--

voor deze leerplanrichtlijnen.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De materiële uitrusting ondersteunt onvoldoende de leerplanrealisatie. De lessen voor de realisaties in verband met voedselbehandeling en werken met materialen vinden plaats in lokalen voor voedselbehandeling. De andere lessen vinden plaats in gewone leslokalen. In geen van de gebruikte lokalen zijn er voldoende informatiebronnen, meetinstrumenten en kleine werkmaterialen aanwezig. Er wordt geen gebruik gemaakt van lokalen of leermiddelen van de vakken techniek of natuurwetenschappen. Het gebruik van ICT is leraarafhankelijk en beperkt zich tot ondersteunende presentaties. Leerlingen gebruiken zelden ICT als hulpmiddel bij opdrachten in de lessen.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De knelpunten in het onderwijsaanbod komen ook voor in de evaluatiepraktijk. De evaluatie maakt een onderscheid tussen kennis en vaardigheden. Er is geen samenhang tussen beide.

Toetsen en examens zijn vooral gericht op het reproduceren van ondersteunende kennis over de zeven onderwerpen. De toets- en examenopgaven zijn veelal contextloos en hebben niet het juiste beheersingsniveau. Ze sluiten aan bij de onderwerpen, maar zijn te weinig afgestemd op de leerplandoelen.

De evaluatie van de realisaties gebeurt via een zelfevaluatie van de leerlingen. De hierbij gehanteerde evaluatiecriteria zijn niet altijd relevant en veelal gericht op het gerealiseerde product en in veel mindere mate op de vaardigheden. Leerlingen leren zich onvoldoende oriënteren op een probleem en creatief naar oplossingen zoeken en kunnen er dan ook niet op beoordeeld worden.

Op het rapport krijgen de leerlingen twee afzonderlijke scores, namelijk kennis en vaardigheden. Leerlingen die falen voor het onderdeel kennis, falen voor de volledige leerplanrealisatie. Dat toont aan hoe weinig belang de vakgroep aan de vaardigheden hecht.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

Er is aandacht voor gestructureerd leren en voor planmatig werken. De aandacht voor het bieden van structuur gaat echter te weinig gepaard met het uitdagen van leerlingen om het technisch denkproces gaandeweg zelf te leren doorlopen. Leraren sturen het leerproces zeer sterk, waardoor het initiatief minder bij de leerlingen ligt en succeservaringen zich beperken tot het goed uitvoeren van een recept.

Deskundigheidsbevordering
Overleg

De school heeft geen vakgroep voor de basisoptie Sociale en technische vorming. Leraren werken los van elkaar met weinig tijd en ruimte om te reflecteren over het leerplan en de daaraan gekoppelde aanpak. Overleg is er enkel voor praktische en organisatorische aspecten. Ook het maken van eigen werk- en opdrachtenbladen (enkele jaren terug) is onvoldoende ondersteund door en gepaard gegaan met inhoudelijk leerplanoverleg.

3.1.1.3 Wiskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/003)

Voldoet

De leerlingen krijgen de meeste eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie voldoet nipt.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leerlingen krijgen heel wat leerplandoelen met voldoende diepgang aangeboden. De vakgroep biedt de onderwerpen op een hoog verwerkingsniveau aan en behandelt bovenop de basisleerstof diverse uitbreidingsdoelen. In sommige klasgroepen van het tweede jaar oefenen de leerlingen sedert dit schooljaar geen verdiepingsleerstof meer in. Deze werkwijze strookt niet met de intenties van het leerplan en laat de leraren niet toe het werkelijke

beheersingsniveau van de leerlingen te meten. Deze ongelijke behandeling zou aanleiding kunnen geven tot betwisting van attesten.

In het eerste jaar verwerken de leerlingen de leerplandoelstellingen voor rekenen G12, G19, G20 en G21 met weinig diepgang. Bovendien bieden de leraren de meetkundedoelen M21, M25, M26, M27, M29, M30, M31, M32 en M33 slechts beperkt aan. In het tweede jaar oefenen de leerlingen weinig in het oplossen van vraagstukken waarbij meetkundekennis wordt gebruikt (leerplandoel M58). Over het algemeen krijgt meetkunde minder aandacht dan vereist. Het evenwicht is hier enigszins zoek.

De vakgroep besteedt in de les voldoende aandacht aan alle vaardigheden (rekenvaardigheid, meet- en tekenvaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid). De klemtoon ligt echter sterk bij de reken- en tekenvaardigheden en dit zowel bij het aanbod als bij de evaluatie.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De materiële uitrusting voldoet. De meeste lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer. De leerlingen maken op een zinvolle wijze gebruik van het rekentoestel. De klaslokalen zijn klein in vergelijking met de grootte van de klasgroepen. Hierdoor is het niet evident om activerende werkvormen te gebruiken.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht Volledigheid Beheersingsniveau Transparantie</i>	De toetsen en examens bevragen voornamelijk reken- en tekenvaardigheden. Meestal is de toets een combinatie van andere vakvaardigheden en rekenvaardigheid. Uit het resultaat blijkt dan ook niet altijd welk item de leerling nog niet onder de knie heeft. De examenvragen zijn verzorgd en het aantal examenopgaven is redelijk. De evaluatie is transparant, onder meer door een gedetailleerde vermelding van de puntenverdeling. De resultaten van de leerlingen zijn teleurstellend. Voor de basisleerstof ligt de mediaan nooit hoger dan 60 %. Heel wat leerlingen behalen slechts nipt de drempel. Voor de verdiepingsleerstof bedraagt de mediaan gemiddeld 25 %. Deze evaluatie is niet valide, aangezien bijna alle leerlingen falen op deze oefeningen. Voor de attestering telt dit cijfer echter niet mee, waardoor de evaluatie nipt voldoet aan de vereisten van het leerplan. De vragen van het verdiepingsgedeelte peilen veelal niet naar een hoger verwerkingsniveau, doch meten enkel een meer diepgaande kennis van de rekenkunde. Probleemoplossende vaardigheden komen zeer beperkt aan bod (ook in het basisgedeelte). De vakgroep is zich van dit probleem bewust en liet zich tijdens de voorbije schooljaren ondersteunen door de pedagogische begeleidingsdienst. Voor het huidige schooljaar zijn de resultaten enigszins verbeterd. Er is een duidelijke positieve evolutie ingezet. De vernieuwingen zijn echter nog te recent om effecten te hebben. De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroep- en schoolniveau werden hieromtrent nog geen sluitende afspraken gemaakt. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.
Leerbegeleiding <i>Preventief Curatief</i>	In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding behoorlijk. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. Het beleid ondersteunt de leerbegeleiding door het plannen van vaste remediëringsuren per week. De remediëring verschilt echter per leraar en is over

het algemeen niet doeltreffend. De resultaten van de leerlingen blijven laag. De oorzaak hiervoor ligt onder andere bij het gebrek aan afspraken omtrent de aanpak en het formele symboolgebruik. De vakgroep reflecteerde nog niet over het stroomlijnen van de leerbegeleiding.

De lessen verlopen kalm en gestructureerd. De leraren differentiëren weinig of niet, ondanks de grote heterogeniteit van de klasgroepen. Het onderwijsleergesprek is de norm. Hoewel dit zeer interactief verloopt, stuurt de leraar sterk de les. De leraren onderschatten het kennis- en vaardigheidsniveau van de leerlingen. De oorzaak voor de teleurstellende resultaten leggen zij dikwijls bij de (leerattitude van de) leerling. De eigen aanpak stellen zij minder in vraag. Dit blijkt onder andere uit de rapportcommentaren. Tijdens het huidige schooljaar maakte de vakgroep een eerste voorzichtige analyse van de examenresultaten. Dit initiatief leverde op de klasvloer echter nog geen zichtbare resultaten.

De school neemt deel aan de verschillende wiskundeolympiades en andere wedstrijden om het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen.

Deskundigheidsbevordering

Vorming

Overleg

Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting heeft de vakgroep een aantal nascholingen gevolgd. De impact van deze vormingen op de klasvloer is wisselend. De vakgroep hanteert procedures om via het digitale platform van de school de gevolgde vorming te multipliceren.

De vakgroep overlegt een aantal keer per schooljaar. De vakcoördinator bepaalt vooraf de agenda. De leraren zijn zich niet bewust van de grote verschillen in aanpak en het stroomlijnen van de leerbegeleiding heeft bijgevolg geen prioriteit. Het voorbije schooljaar zette de school de eerste stappen in het uittekenen van leerlijnen voor bepaalde aspecten van de wiskunde. Dit initiatief heeft voorlopig nog geen impact op de klasvloer.

3.1.1.4 Huishoudkunde in de eerste graad in het beroepsvoorbereidend leerjaar Kantoor en verkoop – Verzorging-voeding (leerplan D/2003/0279/011)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie is onvolledig en de evaluatiepraktijk is onvoldoende valide.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De planning en de uitvoering van het onderwijs- en leerproces vertrekken te weinig vanuit de visie op het beroepsvoorbereidend leerjaar en de algemene leerplandoelstellingen. Zij belemmeren bijgevolg een adequate leerplanrealisatie. De aanpak van de drie vormingscomponenten draagt onvoldoende bij tot de persoonlijkheidsvorming en de maatschappelijke weerbaarheid van de leerlingen.

Bij de component 'zorg voor voeding' komen de verschillende maaltijdvormen aan bod. In de praktijkoefeningen respecteert de vakgroep echter te weinig de leerlijnen ten aanzien van de moeilijkheidsgraad van de technieken en de werkorganisatie. Een stapsgewijze aanpak van de zorgprocessen, gaande van een goede voorbereiding tot de presentatie en de nazorg, is te weinig aan de orde. Hierdoor missen de leerlingen kansen om zelfredzaamheid te verwerven en leren zij onvoldoende verantwoordelijkheid op te nemen in hun thuissituatie.

De verschillende thema's van de component 'zorg voor leef- en woonsituatie' komen niet evenwichtig aan bod. De focus ligt overwegend op zorgprocessen omtrent het reinigen en kast- en gebruiksklaar maken van textiel. De

leerplandoelstellingen aangaande zorg voor leef- en woonruimte krijgen te weinig aandacht en beperken zich vaak tot het onderhoud van de keukenruimte. De leerlingen krijgen hierdoor onvoldoende kansen om de zorg voor de leef- en woonruimte op een kwaliteitsvolle wijze uit te voeren.

De leerplandoelstellingen met betrekking tot decoratieve en functionele werkvormen komen beperkt aan bod, maar niet altijd vanuit een behoefte aan esthetische en functionele voorwerpen. De bespreking van de werkstukken vormt niet steeds het uitgangspunt om een reflectie op gang te brengen over trends in kleuren, grondstoffen, combinaties, ontwerpen en de waardering voor hand- en machinewerk.

Ook binnen de component 'personenzorg' is het aanbod onvoldoende evenwichtig en diepgaand. De vakgroep benadert de verschillende zorgprocessen theoretisch. Vaardigheidsgerichte initiatieven ontbreken waardoor de leerlingen onvoldoende zorgprocessen leren plannen en uitvoeren. Leerlingen krijgen onvoldoende kansen om de zorgtechnieken methodisch uit te voeren. Hierdoor leren zij niet op een verantwoorde manier om te gaan met allerlei dagelijkse basis- en raakvlakzorgprocessen, voornamelijk met betrekking tot het eigen uiterlijk en voorkomen. Zij leren hierdoor onvoldoende veilige, hygiënische en comfortbevorderende materiële voorwaarden scheppen.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De didactische keukens ondersteunen het leerproces voor de component 'zorg voor voeding'. Voor de realisatie van de andere zorgprocessen is een vaklokaal beschikbaar. Sommige zorgprocessen zijn echter moeilijk realiseerbaar in het vaklokaal, aangezien het specifieke werkmateriaal beperkt is. Er zijn weinig computers beschikbaar in de keuken en het vaklokaal, wat de integratie van ICT in de lessen niet bevordert.

Het leerlingenmateriaal is samengesteld uit een leerboek per component. Hoewel de leerboeken mogelijkheden bieden tot aansluiting bij de leerplandoelstellingen en het leerplanconcept, gebruikt de vakgroep ze nauwelijks vanuit dat perspectief.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelstellingen en op de rol van het beroepsvoorbereidend leerjaar bevindt zich nog in een aanvangsfase.

Terwijl het leerplan de nadruk legt op het handelingsgericht aanbieden van de leerinhouden, peilt de vakgroep in de toetsen en examens voornamelijk naar reproductie van kennis. De toetsen en de examens missen geregeld diepgang. Ook vaardigheidsdoelen beoordeelt de vakgroep af en toe via kennisgerichte vragen. Het jaarlijks hergebruiken van examenvragen getuigt niet van een dynamisch leerproces.

Er zijn weinig evaluatiegegevens beschikbaar van de realisaties voor 'zorg voor voeding' en 'zorg voor leef-en woonsituatie'. De vakgroep maakt geen gebruik van beoordelingsfiches met aandacht voor proces- en productevaluatie. De inhouden van de component 'personenzorg' komen enkel theoretisch aan bod.

De leerlingen krijgen onvoldoende kansen om zichzelf te evalueren, waardoor zij hun eigen leerproces niet leren bijsturen.

Leerbegeleiding Het onderwijs- en leerproces is te weinig afgestemd op het leerplanconcept.
Preventief Het curriculum is onvoldoende georiënteerd op handelingsgerichte
Curatief vaardigheden. Bovendien biedt de vakgroep de leerinhouden geïsoleerd aan. Van enige vorm van projectmatige of thematische aanpak binnen de verschillende componenten of met de leraren algemene vakken is geen sprake. Tijdens de lessen hanteren de leraren voornamelijk leraargestuurde werkvormen. Het onderwijsleergesprek biedt voldoende ruimte voor inbreng en interactie, maar sluit onvoldoende aan bij het vaardigheidsgericht leren. De vakgroep is nog te weinig vertrouwd met activerende werkvormen. Zij maakt eenzijdig gebruik van de leerboeken, waardoor leerlingen onvoldoende ruimte krijgen voor de ontwikkeling van zelfredzaamheid, organisatiebekwaamheid, probleemoplossend denken en methodisch handelen.

Deskundigheidsbevordering Momenteel maken de leraren van het beroepsvoorbereidend leerjaar deel uit van de vakgroep huishoudkunde. Maar aangezien deze vakgroep vaak per graad overlegt, is er weinig overleg en samenwerking. Het uitwerken van een verticale leerlijn met als basis de eerste graad en het beroepsvoorbereidend leerjaar in het bijzonder ontbreekt. Hierdoor gaat belangrijke expertise verloren en missen de leraren in het beroepsvoorbereidend leerjaar aansluiting met het studierichtingsprofiel.
Overleg

3.1.1.5 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie (leerplan D/2006/0279/050)

Voldoet

Dankzij de bijsturingen die dit schooljaar plaatsvonden, voldoen het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk nipt.

Onderwijsaanbod De leerplandoelstellingen zijn grotendeels gerealiseerd. Toch beantwoordt het onderwijsaanbod nog onvoldoende aan de leerplanvisie. Het leerplan wil de leerlingen vanuit concrete contexten inzicht laten ontwikkelen in de belangrijkste economische concepten en in hun onderlinge verbanden. Het leerplan beklemtoont daarbij het belang van actief en onderzoekend leren om de leerlingen een diepgaand en verankerd kennisbestand te laten verwerven. Om de leerlingen toe te laten kennis op te bouwen, zijn de leerplaninhouden doelbewust beperkt gehouden tot de meest fundamentele.
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Aan deze leerplanvisie komen de leraren onvoldoende tegemoet. Al bij al ligt de nadruk bij de behandeling van de leerinhouden nog altijd te veel op kennisoverdracht en te weinig op kennisopbouw. De leraren voegen in aanzienlijke mate eigen leerinhouden toe aan die van het leerplan. Dat is gedeeltelijk te wijten aan het slaafs volgen van het leerboek. Dat behandelt een grote hoeveelheid begrippen en technieken die veel verder reiken dan het leerplan beoogt. Daarnaast breidden de leraren tot vorig schooljaar de leerstof in het tweede leerjaar uit met gevorderde boekhoudtechnieken. Dit beantwoordt niet aan de verwachtingen van het leerplan dat de leerlingen binnen het kader van het thema 'Ondernemen is risico's nemen en beheersen' enkel kennis wil laten nemen van de basisbeginselen van het dubbel boekhouden. Sinds dit schooljaar krijgen de leerlingen deze geavanceerde boekhoudtechnieken niet langer aangeboden en ligt het boekhoudkundig luik meer in lijn van het leerplan.

Voor de onderzoekscompetentie was er vóór dit schooljaar geen aandacht. Daarin is dit schooljaar verandering gekomen. In beide leerjaren voeren de leerlingen nu een onderzoeksopdracht uit, waarbij zij oog hebben voor de onderscheiden onderzoeksfasen. De opdrachten beantwoorden grotendeels aan

de (cesuur)doelstellingen van de onderzoekscompetentie. Doordat de leerlingen de opdrachten voor het grootste deel buiten de reguliere lestijden uitvoeren, krijgen zij echter nog te weinig ondersteuning bij het verwerven van onderzoeksvaardigheden.

Ter versterking van de leerplanrealisatie houden de leerlingen aansluitend bij de in de lessen behandelde thema's sinds dit schooljaar een actualiteitsmap bij. Daarvoor werkte de vakgroep een graadoverstijgende leerlijn uit. Jaarlijks leggen de leerlingen ook een bedrijfsbezoek af. Een expliciete koppeling van dit bedrijfsbezoek aan de leerplandoelstellingen is er nog niet.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Het dagelijks werk bestaat bijna uitsluitend uit toetsen. Een groot gedeelte van de toetsen peilt naar begripsmatige en/of technische kennis die niet tot het leerplan behoort. In verhouding tot het relatief beperkt aantal kennisdoelen dat het leerplan oplegt, ligt de toetsfrequentie erg hoog. Naast kennis beoogt het leerplan de ontwikkeling van vaardigheden. Voor de evaluatie daarvan zijn vaardigheidswerkstukken vereist. Vóór dit schooljaar was hiervoor nauwelijks aandacht. Die is er nu wel, zij het nog in te bescheiden mate.

De examenopgaven weerspiegelen eveneens het kennisgericht onderwijsaanbod. Vooral in het tweede leerjaar, waar er in elke examenperiode twee examendelen zijn, peilen verscheidene vragen naar leerinhouden die geen deel uitmaken van het leerplan. De examenresultaten zijn daardoor weinig representatief voor de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen verworven hebben. In beide leerjaren gaat meer aandacht naar het bevragen van losstaande begripsmatige en/of technische kennis dan naar het leggen van verbanden tussen de onderscheiden leerinhouden. Bovendien richt de vraagstelling zich vaak op een deelaspect van de leerplandoelstelling, zonder oog te hebben voor het geheel van de doelstelling. Op één uitzondering na zijn de examens over het algemeen in voldoende mate toepassingsgericht. De examenopgaven vermelden doorgaans het puntentotaal en de puntenverdeling per vraag waardoor ze voldoen aan het transparantiecriterium.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen overwegend leraargestuurd met het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm. Bij opdrachten en toepassingen maken de leerlingen gebruik van individueel of duowerk. Opdrachten waarbij de leerlingen onder begeleiding hun leerproces sturen, beoordelen op doelgerichtheid en zo nodig aanpassen, komen te weinig aan bod.

De aandacht voor het leren structureren en schematiseren varieert per leraar. Een duidelijke leerlijn ontbreekt.

De nabespreking van toetsen richt zich hoofdzakelijk op de minder goed opgeloste vragen. Na tegenvallende resultaten volgt na bijkomende inoefening soms een nieuwe toets.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De leslokalen zijn uitgerust met een computer en een beamer. ICT-lokalen zijn slechts beperkt toegankelijk. Mede daardoor maken de leerlingen onvoldoende frequent gebruik van ICT op school. Opzoekingen op het internet en het aanmaken van diagrammen en grafieken gebeuren dan ook hoofdzakelijk thuis. De beperkte mogelijkheden tot ICT-gebruik op school belemmeren de realisatie van de leerplanvisie.

De vakgroep maakt geen gebruik van het digitaal leerplatform voor het aanbieden van extra oefeningen, verbeter sleutels en bijkomend lesmateriaal.

Deskundigheidsbevordering	De leraren ondersteunen elkaar in de vakgroep. Dat resulteerde o.a. in de ontwikkeling van een graadoverstijgende leerlijn voor de behandeling van de actualiteit. Al bij al zijn de acties van de vakgroep nog te beperkt gericht op het onderwijsleerproces. Zo is er nood aan een graadoverstijgende leerlijn voor 'leren leren' en voor de ontwikkeling van de onderzoekscompetentie. Ook maakt het leren van elkaar nog te weinig deel uit van de cultuur van de vakgroep. De individueel gevolgde nascholingen sluiten aan bij ervaren behoeften of interesses.
<i>Vorming</i>	
<i>Overleg</i>	

3.1.1.6 Lichamelijke opvoeding en sport in aso tweede graad in de studierichting Sportwetenschappen (leerplan D/2006/0279/026)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie is onvolledig en de evaluatiepraktijk is onvoldoende valide.

Onderwijsaanbod	De realisatie van de specifieke eindtermen (SET) voldoet niet. Leerlingen komen in de balspelen niet tot het gebruik van procedures en strategieën bij het nemen van beslissingen in verband met ploegopstelling of spelsystemen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	Een correcte en aangepaste interpretatie van trainingsprincipes volgt niet uit de geplande bewegingsinhouden van bv. atletiek of zwemmen. De SET 'leren en sturen' komen niet expliciet aan bod. Leerlingen slagen er niet in om doelen te stellen voor zichzelf en anderen, te komen tot de correcte interpretatie van meetresultaten en het motorisch leerproces te begrijpen om zichzelf en anderen bij te sturen.
<i>Samenhang</i>	

De leraren geven geen aanzet tot het realiseren van de SET in verband met de onderzoekscompetentie. De vakgroep laat hier kansen liggen om vanaf de tweede graad bij te dragen tot de competenties die zelfstandig, reflecterend en onderzoekend leren ondersteunen.

Wat het realiseren van de bewegingsgebonden leerplandoelen betreft, ligt de nadruk op de motorische competentie. Er is een evenwichtige spreiding van de realisatie van deze leerplandoelen over de hele schoolweek en over de verschillende bewegingsgebieden. De leerplandoelen in verband met zelfstandig werken en reflecteren over bewegen komen impliciet aan bod. Persoonsdoelen en vakattitudes krijgen, verschillend van leraar tot leraar, voldoende aandacht.

De horizontale en verticale samenhang in de opbouw van bewegings- en persoonsdoelen ontbreekt omdat er geen gemeenschappelijke leerlijnen zijn. Hierdoor krijgen leerlingen weinig kansen een efficiënt leerproces te doorlopen, waardoor het beheersingsniveau niet hoog ligt.

Het leerplan beveelt het gebruik van een individueel (elektronisch) portfolio aan. Het werken met een (s)portfolio helpt leerlingen hun kennis van de verschillende bewegingsgebieden te verbreden en te verdiepen en stimuleert het zelfstandig en reflecterend leren. Op het moment van de doorlichting hebben de leerlingen een sportschrift per discipline waarin ze informatie verzamelen, opdrachten uitwerken en vervangtaken noteren. De intensiteit waarmee de sportschriften gebruikt worden, de kwaliteit van de inhoud en de aansturing ervan hangen af van de betrokken leraar.

Uitrusting	De school beschikt over voldoende sportinfrastructuur en leermiddelen om de leerplandoelen te realiseren. Voldoende buitenaccommodaties, een zaal voor ritmische expressievormen en een ruime sporthal laten leerlingen toe te oefenen
<i>ICT</i>	
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	

in reële sportcontexten. Het zwembad is iets verder weg van de school.

De planning van het zaalrooster is goed doordacht en draagt bij tot een evenwichtige realisatie van de verschillende motorische leerplandoelen in verschillende periodes.

De leerlingen krijgen weinig kansen om ICT te gebruiken als ondersteuning van hun leerproces. In de eerste plaats omdat de beschikbaarheid van ICT beperkt is. Afhankelijk van de betrokken leraar krijgen leerlingen de mogelijkheid hun bewegingen bij te sturen en te leren over bewegen door middel van videofeedback. Bij dans en expressie gebruikt de leraar het beeldmateriaal systematisch als ondersteuning van het leerproces en als evaluatiemiddel. De interactie tussen leerlingen en leraar verloopt daarbij via het elektronisch leerplatform.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is niet representatief voor alle leerplandoelen. Hier gaat de vakgroep onvoldoende expliciet na of de leerlingen de doelen met betrekking tot de SET bereiken. Het betreft de eindtermen verantwoord en veilig bewegen, reflecteren over bewegen, ontwikkelen van een gezonde en veilige levensstijl en tot slot het zelfconcept en sociaal functioneren.

Er is een evaluatiesleutel afgesproken voor de evaluatie van de sportdisciplines. Deze bepaalt per discipline de verhouding tussen prestatie, proces en attitudes. Voor de verschillende sportdisciplines krijgen de evaluatie-inhouden, observatiepunten en evaluatiecriteria geen opbouw over de graden heen. Hierdoor peilt de evaluatie onvoldoende naar het te verwachten beheersingsniveau.

De rapportering is transparant. Leerlingen krijgen via het sportschrift een duidelijk beeld van de wijze waarop het totaalpunt voor Lichamelijke opvoeding en sport tot stand komt. Op het moment van de doorlichting zoekt de vakgroep naar oplossingen om het vakrapport ook op te nemen in het digitaal rapport van de school.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Er is structurele remediëring voor alle sportdisciplines na de lessen. De vakgroep engageert zich voor de organisatie van klassencompetities en sportactiviteiten. Dit geeft leerlingen extra kansen om te sporten.

De beginsituatie van leerlingen die instromen, schat elke leraar afzonderlijk in per sportdiscipline. De resultaten van deze testen leiden niet systematisch tot het formuleren van adviezen en werkpunten. De vakgroep gebruikt het elektronisch leerplatform nog weinig om te remediëren of leerlingen extra kansen te geven te leren rond bewegen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep is recentelijk gestart met het uitwerken van leerlijnen voor de motorische doelen in de basisvorming. Hierdoor is de betrokkenheid vergroot en het besef gegroeid dat samenwerking zal leiden tot een betere leerplangerichtheid. Er bestaat evenwel geen specifiek en graadoverschrijdend overleg voor het studiegebied 'Sport' om de leerplanrealisatie te plannen en te bewaken.

Het volgen van nascholing verschilt van leraar. De meeste leraren volgen vakgebonden nascholing en geven de verkregen informatie door aan elkaar tijdens formele en informele overlegmomenten. De planning van de nascholingen is niet gebaseerd op een gezamenlijke behoefteanalyse.

3.1.1.7 Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in bso tweede graad Verzorging-voeding (leerplan D/2013/7841/061)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is voldoende gericht op het verwerven van de leerplandoelstellingen. De leerlingenevaluatie is voldoende valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De vakgroep hanteert het leerplan als referentiekader bij het selecteren en uitvoeren van het onderwijs- en leerproces. De leraren streven naar een geïntegreerde aanpak. Via een gemeenschappelijk jaarplan tracht het lerarenteam de dekkingsgraad van de leerplandoelstellingen in kaart te brengen. Voor de verschillende vakken beschikken de leraren over een transparant overzicht van de leerinhouden met verwijzing naar de leerplandoelen.

Het curriculum richt zich binnen de meeste vakken op functionele kennis en vaardigheden die de ontwikkeling van leerstrategieën, organisatiebekwaamheid en zelfredzaamheid nastreven. De meeste leraren ontwikkelen hiertoe voldoende praktijkgerichte initiatieven. De leerlingen exploreren het methodisch, milieubewust, economisch, ergonomisch, veilig, hygiënisch en respectvol handelen in relatie met verschillende contexten.

Via doelgerichte opdrachten en studiebezoeken maken de leerlingen kennis met verschillende vormen van beroepsuitoefening en de bijhorende competenties en vereisten. De belangrijkste doelgroepen en werkcontexten komen hierbij aan bod. De leerlingen krijgen hierdoor de kans hun talenten en interesses te detecteren met het oog op hun verdere studie- en beroepskeuze.

Sinds dit schooljaar gaat het lerarenteam de uitdaging aan om via projecten de leerdoelen nog meer aan elkaar te verbinden en ze binnen een zorgcontext te plaatsen. Ze leveren bovendien inspanningen om de leerinhouden profielgericht in te vullen.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

De school organiseert een aantal praktijkgerichte componenten van het leerplan als één-uursvak. Dit vraagt creativiteit van de leraren om dit ene lesuur zinvol in te vullen en belemmert een doorgedreven benadering van de leerinhouden.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De infrastructuur volstaat om de leerplandoelstellingen te realiseren. De vakgroep beschikt over voldoende uitgeruste didactische keukens en een vaklokaal. In de keukens en het vaklokaal is het aantal computers beperkt, wat de integratie van ICT in deze lessen belemmert. Een aantal lessen vindt structureel plaats in de computerlokalen, waarin voldoende computers beschikbaar zijn. De minimale materiële vereisten zijn strikt genomen aanwezig, maar het werkmateriaal voor interieurverzorging en EHBO is beperkt.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De leerlingenevaluatie is behoorlijk afgestemd op de leerplandoelstellingen en is globaal genomen voldoende valide. De vakgroep streeft naar gelijkgerichtheid in de evaluatiepraktijk. Hiervoor ontwikkelt zij een aantal beoordelingscriteria voor de leerplandoelstellingen, die zij systematisch toepast binnen de verschillende leercontexten. Niet voor alle leerplandoelstellingen zijn criteria beschikbaar.

De beoordeling van de praktijkgerichte doelstellingen vertrekt vanuit de zelfreflectie van de leerlingen. Aan de hand van een zelfreflectiedocument brengen leerlingen systematisch hun sterke en zwakke punten in kaart. Zo komen ze tot kwaliteitsverbetering. De zelfreflectie heeft aandacht voor product- en

procesevaluatie. De vakgroep ontwikkelt een aantal eenvoudige checklists om de leerlingen te ondersteunen in het reflecteren. Peerevaluatie is nog onvoldoende ingeburgerd in de evaluatiepraktijk.

De vakgroep evalueert de meeste doelstellingen ook nog aan de hand van toetsen en opdrachten. De vragen van de toetsen zijn meestal gericht op reproductie van kennis. Afhankelijk van de leraar komen in de opdrachten vragen voor die peilen naar inzicht en toepassing.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Het onderwijs- en leerproces dragen voldoende bij tot de realisatie van de leerplandoelstellingen. De leerlingen krijgen de gelegenheid om via opdrachten in groep leerstofonderdelen te verwerken. De meeste leraren leveren inspanningen om de leerinhouden toepassingsgericht aan te brengen. Het lerarenteam investeert in projectwerking om samenhangend leren te bevorderen bij de leerlingen. In sommige lessen hanteren de leraren het onderwijswijsleergesprek. Dit gesprek biedt ruimte voor inbreng en interactie. De lessen verlopen in een aangenaam leerklimaat. De omgang met de leerlingen is constructief. De drempel om vragen te stellen of problemen te melden is laag. De leerlingen krijgen voldoende feedback over hun leervorderingen. Er is voldoende ruimte voor tussentijdse reflectie. Sinds dit schooljaar leggen de leerlingen een portfolio aan waardoor zij inzicht krijgen in hun eigen leerproces, eigen mogelijkheden, vorderingen en beperkingen. De vakgroep zet het portfolio nog onvoldoende in om samen met de leerlingen te reflecteren over hun groeilijn. De leerboeken zijn ondersteunend aan het onderwijs- en leerproces.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Binnen de vakgroep vindt geregeld formeel en informeel overleg plaats. Dit resulteert in afspraken over de implementatie van het leerplan in de tweede graad, waaronder de verkaveling van de leerplandoelstellingen over de verschillende vakken. De vakgroep maakt momenteel werk van de afstemming van de evaluatiepraktijk op het leerplan. De vakgroepwerking verloopt overwegend per graad, waardoor er te weinig aandacht gaat naar het uitwerken van de verticale leerlijn.

3.1.1.8 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2011/7841/038 en D/2012/7841/080)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voldoet niet in beide graden. Het onderwijsaanbod is onvoldoende gericht op het verwerven van de leerplandoelstellingen. De leerlingenevaluatie is onvoldoende valide.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Het onderwijsaanbod volstaat niet om een voldoende dekking van de leerplandoelstellingen te garanderen. De vakgroep gaat te weinig uit van het leerplanconcept bij het selecteren van de leerinhouden en de organisatie van het onderwijs- en leerproces.

De vakgroep biedt de leerplandoelstellingen voor expressie en huishoudkunde aan vanuit de werkvorm 'integrale opdrachten'. In de opdrachten komen ook systematisch aspecten van de componenten natuurwetenschappen en opvoedkunde aan bod. Het lerarenteam werkt vanuit een thema deelopdrachten per component uit, waardoor de lessen nauwelijks een geïntegreerd karakter vertonen. Bij de uitwerking van de leerinhouden heeft de vakgroep, op het doelenboek na, onvoldoende aandacht voor het uitzetten en hanteren van verticale leerlijnen. Het aanbod vertoont soms te weinig diepgang en mist evenwicht. De 'integrale opdrachten' richten zich op de vier generieke competenties en focussen daardoor minder op de leerplandoelstellingen.

Het aanbod is onvoldoende representatief voor de leerplandoelstellingen van expressie. Het onderdeel 'impressie en expressie' krijgt te weinig aandacht. De nadruk ligt op de aspecten 'reflecteren' en 'communiceren'. Het 'beschouwen' van cultuur-, kunst- en expressievormen, het 'inleven' in verschillende culturen en artistieke uitingen van kunstenaars en het 'creëren' vanuit een expressieve grondhouding maken nauwelijks voorwerp uit van het curriculum. Bij het tweede onderdeel 'activiteiten uitwerken' komen de verschillende expressievormen aan bod, al leggen de meeste opdrachten zich toe op de context van het gesproken en geschreven woord en van de beeldende expressie. Daartegenover leren leerlingen zich nauwelijks creatief uiten via de expressievormen 'lichaamsbeweging', 'drama' en 'klank en muziek'. Bovendien zijn sommige opdrachten onvoldoende aangepast aan het profiel van de studierichting. Verhoudingsgewijs gaat veel leestijd naar de doelstellingen van het derde onderdeel 'presenteren', al zit er weinig variatie in qua gebruikte technieken, middelen en doelgroepen.

De leerplandoelstellingen voor huishoudkunde missen een expliciete uitwerking. De nadruk ligt op het leren bereiden van gerechten aan de hand van recepten. De leerlingen krijgen weinig mogelijkheden om zelf een maaltijd te leren plannen en uitvoeren voor een doelgroep en daarbij passende producten, gerechten, bereidingswijzen en bewaarmethode te kiezen. De focus ligt tevens onvoldoende op het verantwoorden van hun keuze vanuit een wetenschappelijk, economisch, cultureel en ethisch oogpunt. Verder krijgen heel wat doelstellingen te weinig diepgang. Het betreft de doelstellingen met betrekking tot het voedingsvoorlichtingsmodel, de samenstelling van voedingsmiddelen, de voedingswaardewijzer op verpakkingen en het belang van een evenwichtige voeding met het oog op het bevorderen van de gezondheid en het voorkomen van problemen. De leerlingen krijgen weinig kansen en uitdagingen om een antwoord te bieden op complexere voedingsvraagstukken.

De leerplandoelstellingen van opvoedkunde komen in het algemeen systematisch en met voldoende diepgang aan bod. Naast begrippen, analysemodellen en theoretische kaders krijgen de leerlingen herkenbare probleemstellingen en functionele toepassingen aangereikt om de leerinhouden te verwerken, uit te diepen, in te oefenen en ze bijgevolg op een hoger beheersingsniveau te realiseren. Uitdagende en complexe (onderzoeks-)opdrachten komen minder voor. Hierdoor missen ze kansen om de vaardigheden ten gronde te verwerven. Voor enkele toepassingen verwijst de vakgroep naar de 'integrale opdrachten'.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

Het strikt opdelen van de 'integrale opdrachten' in een vak per component (expressie, natuurwetenschappen, opvoedkunde en huishoudkunde) bemoeilijkt de leerplanrealisatie. Het geïsoleerd behandelen van de deelopdrachten in vier aparte vakken hypothekeert een integratieve benadering van de vier componenten. Bovendien betreft het in een aantal gevallen éénuursvakken. Dit belemmert een doorgedreven benadering van de leerinhouden, het inplannen van complexe opdrachten en het efficiënt inzetten van de onderwijstijd. Sommige lesgroepen zijn tevens te groot om op een adequate wijze de doelstellingen te realiseren. In het tweede leerjaar van de derde graad trekt de vakgroep ongeveer tweederde van de onderwijstijd uit voor de uitwerking van de geïntegreerde proef waardoor de leerplanrealisatie ernstig onder druk staat.

Uitrusting
Leermiddelen
Inzet uitrusting
ICT

De infrastructuur en uitrusting volstaan om de leerplandoelstellingen te realiseren. De vakgroep beschikt over een voldoende uitgeruste didactische keukens, laboratoria, een polyvalente ruimte en vaklokalen plastische opvoeding

voor de uitvoering van de 'integrale opdrachten'. Voor het vak opvoedkunde krijgt de vakgroep doorgaans voldoende ruime klaslokalen toegewezen.

Een aantal lessen vindt structureel plaats in een lokaal waarin voldoende computers beschikbaar zijn. In theorie kunnen de leraren tijdens de overige lessen door middel van reservatie gebruik maken van een computerlokaal. In de praktijk is deze optie te beperkt wegens te hoge organisatorische drempels. De schoolleiding investeert in apparatuur voor grootbeeldprojectie. Enkele leraren wenden deze middelen aan om de lessen visueel te ondersteunen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk is globaal genomen onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Voor de 'integrale opdrachten' spitst de evaluatie zich toe op de vier algemene competenties. De vakgroep gebruikt daartoe een instrument dat gebaseerd is op de (deel)competenties uit het doelenboek. De leerplandoelstellingen voor expressie en huishoudkunde komen hierin nauwelijks expliciet aan bod. De evaluatie vertrekt systematisch vanuit een zelf- of peerevaluatie. De beoordelingscriteria, de puntenverdeling en de normstelling staan nog niet op punt. Bijgevolg bieden de leerlingenresultaten nog onvoldoende duidelijkheid over de mate waarin de competenties en doelstellingen bereikt zijn.

De leerlingenevaluatie voor opvoedkunde bestaat uit toetsen en examens, aangevuld met enkele opdrachten zelfstandig werk. De vraagstelling in de toetsen en examens is overwegend reproductief. De leerlingen krijgen nauwelijks vragen die peilen naar inzichten en toepassingen uitgaande van functionele en probleemstellende contexten. De opdrachten zelfstandig werk of groepswork focussen gericht op de beheersing van vaardigheden, maar krijgen in verhouding tot het geheel van de evaluatie nog weinig gewicht. Complexe, uitdagende opdrachten komen nauwelijks voor in de evaluatie.

De vakgroep vat de geïntegreerde proef op als een 'integrale opdracht' waaraan de leerlingen de eerste twee trimesters in de klas werken. Daardoor levert de procesevaluatie van de geïntegreerde proef in de feiten voor die periode de punten aan voor dagelijks werk op het rapport. Bij de productevaluatie is een externe jury betrokken. De opdrachten sluiten nauw aan bij het studieprofiel, maar de integratie tussen de opdrachten is doorgaans beperkt. Het geheel mist soms diepgang. De geïntegreerde proef wordt als evaluatievorm vrij strikt begeleid door de leraren.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het leerproces verloopt gestructureerd en kent in belangrijke mate een leraargestuurde aanpak. De leerlingen krijgen de gelegenheid om via (ICT-)opdrachten in groep of zelfstandig leerstofonderdelen te verwerken. In het algemeen ondersteunen de leraren de leerlingen op een behoorlijke wijze tijdens de uitvoering van hun werkopdrachten, al nemen ze niet alle kansen te baat om het probleemoplossend denken, planmatig handelen en zelfgestuurd leren bij de leerlingen te trainen. De vakgroep hecht veel belang aan tussentijdse reflectie en feedback zodat ze vlot kan inspelen op individuele noden. Zelfreflectiemomenten maken een vast onderdeel uit bij de 'integrale opdrachten', wat een meerwaarde betekent voor het leerproces van de leerlingen.

De zelf ontwikkelde leerlingencursus voor opvoedkunde in de derde graad is leerbevorderend omwille van de duidelijke opbouw, de verwervings- en verwerkingsopdrachten en de aanvulling met actuele informatie en bronnen. In

de tweede graad tracht de vakgroep het handboek eveneens aan te vullen met eigentijds ondersteunend materiaal.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

Binnen het lerarenteam vindt frequent formeel en informeel overleg plaats. Dit resulteert voornamelijk in afspraken over planning en uitvoering van de integrale opdrachten. Het afstemmen van de leerinhouden op de leerplandoelstellingen vormt nog een werkpunt. Onder impuls van de pedagogische begeleidingsdienst is dit schooljaar het curriculum reeds enigszins bijgestuurd. De vakgroep herwerkt geleidelijk aan het onderwijsaanbod, de benaderingswijze en de evaluatiemethode zodat deze beter aansluiten bij de verwachtingen van het referentiekader. Afstemming tussen de vakken van het specifiek gedeelte is nauwelijks aan de orde. Dit is noodzakelijk gezien diverse onderwerpen expliciet in verschillende vakken aan bod komen, zij het vanuit een andere invalshoek. De vakgroepwerking verloopt overwegend per graad. Daardoor gaat er onvoldoende aandacht uit naar het uitwerken van een verticale leerlijn. Enkele leraren nemen deel aan externe nascholingen om hun deskundigheid verder te ontwikkelen.

3.1.1.9 Chemie in tso tweede graad en toegepaste fysica in tso derde graad in de studierichting Techniek-wetenschappen (leerplannen D/2012/7841/086 en D/2006/0279/049)

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk sluiten aan bij de algemene doelstellingen en de leerplandoelstellingen. De leerbegeleiding ondersteunt het leerproces.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Het aanbod voor de onderzochte wetenschapsvakken is volledig, evenwichtig en op het juiste beheersingsniveau. De samenhang over de graden heen, met aandacht voor de leerlijnen, is in ontwikkeling.

Voor chemie is het aanbod binnen de verschillende thema's contextrijk, met voldoende demonstratieproeven en het vertrekt waar mogelijk vanuit de leefwereld van de leerlingen. Wekelijks zijn er twee aansluitende lestijden leerlingenpracticum, zoals het leerplan vraagt. De leerlingenpractica zijn uitgewerkt volgens de OVUR-methode (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en reflecteren). Hierbij is er voldoende aandacht voor het leren formuleren van de onderzoeksvraag en de hypothese, spreiding over de verschillende thema's, verdiepende denk vragen en rapportering. De jaaropdracht waarbij leerlingen onder begeleiding zelfstandig een leerlingenproef uitwerken, is uitdagend.

Het aanbod voor toegepaste fysica heeft een sterk wiskundig en wetenschappelijk niveau. Er is voldoende aandacht voor actuele fysicathema's en demonstratieproeven. Ook hier zijn er wekelijks twee aansluitende lestijden leerlingenpracticum, zoals het leerplan vraagt. De opdrachten van de leerlingenpractica vertonen een overgang van onderzoekend leren naar leren onderzoeken. Hoe de vakgroep deze evolutie over de graden heen aanpakt, is minder duidelijk. Er is een goede spreiding over de verschillende thema's; enkel voor het thema halfgeleiders zijn er iets minder leerlingenpractica. De informatieopdracht waarbij leerlingen zich verdiepen in een bepaald aspect van fysica, is uitdagend.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Alle wetenschapslokalen bevinden zich in het A-gebouw van de campus. De problematiek van dit gebouw blijkt uit het deelverslag 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Het chemielokaal A001 vertoont ernstige tekorten op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid.

De wetenschapslokalen hebben een basisuitrusting, internetaansluiting en mogelijkheid tot projectie. Er is voldoende didactisch materiaal aanwezig voor

demonstratie- en leerlingenproeven en dit wordt ook voldoende gebruikt tijdens de lessen. De opslag van de chemische producten voldoet. Ook de leermiddelen voor toegepaste fysica zijn ordelijk en overzichtelijk opgeborgen.

Het gebruik van ICT beperkt zich voor chemie veeleer tot projectie van ondersteunende presentaties en illustraties tijdens de lessen. Voor toegepaste fysica gebruiken leerlingen ICT ook als hulpmiddel bij opdrachten in de lessen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Voor chemie en toegepaste fysica zijn de leerlingenresultaten goed tot zeer goed. De sterke punten in het onderwijsaanbod komen ook voor in de evaluatiepraktijk. De taken, toetsen en examens zijn verzorgd. De meeste vragen zijn gericht op de leerplandoelstellingen en op het juiste beheersingsniveau. De evaluatiepraktijk is evenwichtig verdeeld over de verschillende leerplanthema's. De vraagstelling voor chemie is transparant, visueel ondersteund en contextrijk. Voor toegepaste fysica is er minder visuele ondersteuning bij de vraagstukken en is het aandeel inzichtsvragen zonder rekenwerk beperkt.

Elke leraar hanteert een eigen systeem om de vakvaardigheden en –attitudes te beoordelen. Er zijn hierover geen overkoepelende afspraken en is er geen afstemming over de graden heen.

Op het rapport krijgen de leerlingen twee afzonderlijke scores, namelijk chemie en chemie labo enerzijds en toegepaste fysica en toegepaste fysica labo anderzijds. Leerlingen die falen voor een van beide onderdelen, falen voor de volledige leerplanrealisatie. De vakgroep wil deze richtlijn en ook haar evaluatiepraktijk van de vakvaardigheden en -attitudes herzien en heeft hiervoor recentelijk de hulp ingeroepen van de pedagogische begeleidingsdienst.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen gestructureerd, waarbij het onderwijsleergesprek de meest gebruikte werkvorm is. De leraren bieden de lessen contextrijk aan met aandacht voor demonstratieproeven. Het cursusmateriaal, schema's, samenvattingen, verbeterleutels, voorbeeldverslag en studietips helpen leerlingen bij het studeren. Het gebruik van het elektronisch leerplatform als leerondersteunend middel neemt toe. Hierop zijn presentaties, weblinks en extra oefenmateriaal te vinden. Leraren investeren in het geven van uitgebreide feedback bij de verbeteringen van laboverslagen, taken, toetsen en examens. Bij moeilijkheden voor het vak krijgen leerlingen extra remediërslessen.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

De school heeft onlangs een overkoepelende vakgroep wetenschappen opgericht. Het werken aan leerlijnen, de evaluatie van de algemene doelstellingen en het verspreiden van goede praktijkvoorbeelden staan op de agenda.

3.1.1.10 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Techniek-wetenschappen en in aso derde graad in de studierichting Sportwetenschappen (leerplannen D/2002/0279/048a en D/2004/0279/020)

Voldoet

De leerlingen krijgen alle eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is voldoende evenwichtig en leerplangericht.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Dit verslag handelt over de basisvorming en de specifieke vorming van de studierichting Techniek-wetenschappen. Tevens beschrijft dit verslag de basisvorming van de studierichting Sportwetenschappen.

De leerlingen krijgen alle leerplandoelen op een evenwichtige wijze en met

voldoende diepgang aangeboden. De leraren bieden alle onderwerpen op het vereiste verwerkingsniveau aan. De vakgroep spreidt de basisleerstof en het keuzegedeelte evenwichtig over het schooljaar en over de twee jaren van de graad. Naast de verplichte leerstof behandelen de leraren een aantal uitbreidingsonderwerpen. Alleen de leerplandoelen f61 en f62 met betrekking tot het analytisch oplossen van problemen krijgen in de tweede graad wat minder aandacht.

De leerlingen oefenen in de les alle vakvaardigheden (rekenvaardigheid, meet- en tekenvaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid). De wijze waarop de leraren de leerplandoelen aanbieden is een voorbeeld van goede praktijk. Tijdens de lessen geven de leerlingen blijk van een hoog beheersingsniveau. De toets- en examenresultaten bevestigen dit.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De materiële uitrusting voldoet. De meeste lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer. De leerlingen maken op een zinvolle wijze gebruik van het grafisch rekentoestel. Waar mogelijk gebruiken de leerlingen andere digitale leermiddelen (bijvoorbeeld een rekenblad tijdens de lessen statistiek). De ICT-infrastructuur is echter niet altijd even vlot beschikbaar. De configuratie binnen de school is niet optimaal.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De toetsen en examens bevragen het vereiste beheersingsniveau. Over het algemeen zijn de examenvragen zeer leerdoelgericht. De leraren toetsen op een evenwichtige manier de meeste vaardigheden. De vakgroep stelt wel duidelijk hogere eisen aan rekenvaardigheid dan aan de andere vakvaardigheden. Het onevenwicht ontstaat door een weinig doeltreffende inzet van ICT voor de evaluatie.
	De toetsen en examens zijn verzorgd en de evaluatie is transparant, onder meer door een gedetailleerde vermelding van de puntenverdeling.
	De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. Er zijn hiervoor nog geen sluitende afspraken op vakgroep- en schoolniveau. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding goed. De leraren bieden remediëringsoefeningen op maat aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. Het beleid ondersteunt de leerbegeleiding door het plannen van vaste remediëringsuren per week. De remediëring verschilt wel per leraar maar is over het algemeen doeltreffend.

De lessen verlopen zeer interactief maar de leraar stuurt nog sterk de lessen. De preventieve leerbegeleiding verschilt per leraar maar is wel een voorbeeld van goede praktijk. De leraren hebben veel aandacht voor het correct hanteren van de Nederlandse taal en gebruiken de wiskundesymbolen op een consequente en correcte manier. De leraren leggen waar mogelijk de link met de rest van het specifiek gedeelte. Zij wijzen de leerlingen op het correct gebruik van eenheden en verwijzen naar de lessen toegepaste fysica (bijv. evenwicht bij hefbomen).

De vakgroep nam nog geen initiatieven om de leerbegeleiding te stroomlijnen. Doeltreffende verticale leerlijnen zijn er niet. Een aantal schooljaren geleden startten de leraren, samen met de pedagogische begeleiding, een traject om de leerbegeleiding en de evaluatie te moderniseren. Dit initiatief is echter te pril om

in de praktijk reeds resultaat te hebben. Een positieve evolutie is echter onmiskenbaar ingezet.

De school neemt deel aan de verschillende wiskundeolympiades en andere wedstrijden om het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting heeft de vakgroep een aantal nascholingen gevolgd. De impact van deze vormingen op de klasvloer is wisselend. De vakgroep hanteert procedures om via het digitale platform van de school de gevolgde vorming te multipliceren.

De vakgroep overlegt een aantal keer per schooljaar. De vakcoördinator bepaalt vooraf de agenda. De leraren zijn zich niet bewust van de grote verschillen in aanpak en het stroomlijnen van de leerbegeleiding heeft bijgevolg geen prioriteit. Het voorbije schooljaar zette de school de eerste stappen in het uittekenen van leerlijnen voor bepaalde aspecten van de wiskunde. Dit initiatief heeft voorlopig geen impact op de klasvloer.

3.1.1.11 Economie in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplan D/2006/0279/051)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie vertoont tekorten, vooral op het vlak van de onderzoekscompetentie. De evaluatie is onvoldoende representatief voor het geheel van de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Vorig schooljaar kregen de leerlingen een reeks leerplandoelen en/of leerinhouden niet, onvolledig of weinig diepgaand aangeboden. Zowel in het onderdeel algemene economie (eerste leerjaar) als in het onderdeel bedrijfswetenschappen (tweede leerjaar) kwamen vorig schooljaar heel wat hiaten voor. Voor de tekorten in het eerste leerjaar vormde het gebrek aan ervaring met het leerplan een enigszins verzachtende omstandigheid. De tekorten in het tweede leerjaar waren gedeeltelijk het gevolg van frequente lesuitval. Ook dit schooljaar blijven nog een aantal tekorten overeind. Zij houden verband met uiteenlopende leerplanitems: oplossingen bij negatieve externe effecten, de invloed van het sociale zekerheidssysteem op de inkomensongelijkheid, inspraakorganen op ondernemingsvlak, op sectorieel, op nationaal en internationaal niveau, werknemersparticipatie, de verdeling van de toegevoegde waarde in de onderneming. Bij de behandeling van de leerinhouden is er aandacht voor de analytische en probleemoplossende vaardigheden die het leerplan beoogt. Dit gebeurt over het algemeen voldoende diepgaand.

Inhoudelijk zijn een groot aantal tekorten dit schooljaar dan wel rechtgezet, het grote struikelblok blijft het onvoldoende realiseren van de doelstellingen in verband met de onderzoekscompetentie. In het kader van hun eindwerk voeren de leerlingen hiervoor dit schooljaar een tweeledige opdracht uit: de bespreking van een boek en de voorstelling en financiële analyse van een Belgisch bedrijf. Deze opdracht gaat volledig voorbij aan het opzet van de onderzoekscompetentie. Er ontbreekt een echt onderzoeksprobleem dat aanleiding geeft tot het gericht verzamelen, ordenen en bewerken van informatie. Bovendien laat de opdracht niet toe om onderzoeksresultaten en conclusies te confronteren met andere standpunten.

Aansluitend bij de in de lessen behandelde thema's houden de leerlingen dit schooljaar een actualiteitsmap bij. Tevens leggen zij een bedrijfsbezoek af, luisteren naar een voordracht door een ondernemer en nemen deel aan een

studiedag waarop universiteitsdocenten een aantal economische onderwerpen behandelen. Al deze initiatieven dragen bij tot een versterking van de leerplanrealisatie en wijzen op een grote taakbekommernis van de vakgroep.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

In het eerste leerjaar bestaat het dagelijks werk vooral uit toetsen. Mede door hun frequent karakter geven die de leerlingen een betrouwbaar beeld van de verworven kennis. In het tweede leerjaar is het aantal toetsen daarentegen beperkt. Verscheidene leerstofonderdelen worden in de loop van het schooljaar niet bevraagd. De leerlingen en de leraar missen daardoor informatie die hen toelaat hun leer- en onderwijsactiviteiten alsnog bij te sturen. Behalve toetsen krijgen de leerlingen in het tweede leerjaar, aansluitend bij de behandelde lesonderwerpen, ook enkele presentatietaken opgegeven. Er zijn evaluatiecriteria voor de beoordeling van deze taken.

Vooraf in het eerste leerjaar zijn de examens soms te weinig representatief voor de leerplandoelstellingen. Gedeeltelijk is dit het gevolg van het niet behandelen van een deel van de leerinhouden. Maar vaak ook ontbreken vragen over leerplandoelstellingen die wel behandeld zijn en tot de kern van de leerstof behoren. Omdat de toetsen al evenmin naar deze doelstellingen peilen, is het onmogelijk uit te maken of de leerlingen deze doelstellingen bereikt hebben. De validiteit van de examens is wisselend. Soms is er te weinig aandacht voor analyse, toepassingsgerichtheid en diepgang en hebben de vragen een overwegend reproductief karakter. In het tweede leerjaar leggen de leerlingen het eindexamen voor het onderdeel algemene economie mondeling af. Door het beperkt aantal vragen is dit examen weinig representatief voor het geheel van leerplandoelstellingen. Bovendien ligt de klemtoon meer op het bevragen van kennis dan op het functioneel gebruik ervan in toepassingen. In beide leerjaren bevatten de examens een puntenverdeling. In het eerste leerjaar ontbreekt soms het puntentotaal of is dit niet correct berekend. Het eindwerk telt voor een substantieel deel mee in het eindexamen van het tweede leerjaar. Er zijn evaluatiecriteria voor het proces en het product (rapport en presentatie), maar die zijn niet altijd voldoende verfijnd uitgewerkt.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen overwegend leraargestuurd met het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm. Om het inzichtelijk leren te bevorderen leggen de leraren verbanden tussen de nieuwe en de vroeger bestudeerde leerinhouden. Bij opdrachten en toepassingen maken de leerlingen doorgaans gebruik van individueel of groepswork. Voor de overdracht van leerfuncties naar de leerlingen is er te weinig aandacht.

De nabespreking van toetsen richt zich hoofdzakelijk op de minder goed opgeloste vragen. Voor bijkomende uitleg kunnen de leerlingen ook buiten de lessen bij hun leraar terecht.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De leslokalen zijn uitgerust met een computer en een beamer. De leerlingen maken in beperkte mate gebruik van ICT voor het opstellen van rekenbladen en diagrammen en voor het opzoeken van informatie op het internet. Soms gaan de leerlingen hiervoor naar een ICT-lokaal, in andere gevallen krijgen zij laptops ter beschikking. Maar vaak ook bereiden de leerlingen opdrachten die onderzoekswerk op het internet vergen, thuis voor.

De vakgroep maakt geen gebruik van het digitaal leerplatform voor het aanbieden van extra oefeningen, verbeterleutels en bijkomend lesmateriaal.

Deskundigheidsbevordering	De leraren ondersteunen elkaar in de vakgroep. Dat resulteerde o.a. in de ontwikkeling van een graadoverstijgende leerlijn voor de behandeling van de actualiteit. Al bij al zijn de acties van de vakgroep nog te beperkt gericht op het onderwijsleerproces. Zo is er nood aan een graadoverstijgende leerlijn voor 'leren leren' en voor de ontwikkeling van de onderzoekscompetentie. Ook maakt het leren van elkaar nog te weinig deel uit van de cultuur van de vakgroep. De individueel gevolgde nascholingen sluiten aan bij ervaren behoeften of interesses.
<i>Vorming</i>	
<i>Overleg</i>	

3.1.1.12 Engels en Frans in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplannen D/2006/0279/041 en D/2014/7841/003, D/2006/0279/005 en D/2014/8741/005)

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de eindtermen van de basisvorming, de specifieke eindtermen en de leerplandoelen voor beide talen in onvoldoende mate. De leerlingenevaluatie is onvoldoende representatief en valide en peilt niet naar het hogere beheersingsniveau dat de pool Moderne talen beoogt.

Onderwijsaanbod	Het onderzoek van de vakken Engels en Frans is gericht op de basisvorming en het specifieke gedeelte van de pool Moderne talen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	De leerlingen bereiken de leerplandoelen van de basisvorming in onvoldoende mate. De nadruk van het onderwijs ligt op kennisoverdracht. Het vaardigheidsonderwijs integreert de taalkundige component onvoldoende. De woordenschatopbouw is voor de beide vakken cognitief en onvoldoende gericht op het gebruik ervan in relevante communicatieve taalsituaties. Het systematisch aanleren van grammatica gebeurt te weinig reflectief en functioneel. De leerlingen maken onvoldoende gebruik van schriftelijke modellen als hulpmiddelen zoals tekstvoorbeelden met bouwstenen, digitale briefmodellen en spreekplannen.
<i>Samenhang</i>	

In het aanbod aan doelstellingen voor de receptieve vaardigheden komt de leesvaardigheid veel meer aan bod dan de luistervaardigheid. Leerlingen krijgen ook weinig kansen tot training. Luister- en leesstrategieën komen onvoldoende aan bod. Bij de tekstsoorten komen prescriptieve teksten minder voor. Het verwerkingsniveau van de opdrachten sluit overwegend aan bij de vereisten van de leerplannen, maar de opdrachten zijn vaak weinig creatief.

Ook de training van schrijfvaardigheid is niet structureel ingebed in het onderwijs- en leerproces. Schrijfvaardigheid komt vooral via de evaluatie aan bod, maar de leerlingen krijgen weinig kansen om dit systematisch tijdens de lessen in te oefenen. De formulering van de criteria is te algemeen en niet gericht op het schrijfproces. Leerlingen moeten hun teksten na correctie door de leraar wel herschrijven, maar de nadruk ligt hier eenzijdig op lexicale en grammaticale correctheid.

Het rendement van de trainingen in spreek- en gespreksvaardigheid is laag bij de leraargestuurde werkvormen. De nadruk ligt vooral op spreekvaardigheid en minder op interactionele gesprekken (eindtermen 23-26). Debat en de leerplandoelen rond telefoongesprekken (eindterm 4) komen hierdoor minder aan bod. De leerlingen gebruiken de doeltalen niet consequent in de interactie. Het feit dat de leraren veel gebruik maken van vertalingen speelt hier ongetwijfeld een rol.

Wat de realisatie van de specifieke eindtermen betreft, beantwoordt het

onderwijsaanbod voor het specifieke gedeelte onvoldoende aan de doelstellingen van de leerplannen. De vakgroepen hebben nog geen afspraken gemaakt over de verdeling en de afstemming van de specifieke eindtermen tussen de vakken Frans en Engels, zoals vooropgesteld in het leerplan. In de behandeling van sommige leerinhouden zijn er wel raakpunten met specifieke eindtermen en leerplandoelstellingen, maar het ontbreekt aan een vakoverschrijdende, bewuste en doelgerichte aanpak. Leerlingen krijgen onvoldoende kansen om hun communicatieve vaardigheden van de basisvorming te verbreden en reflecteren onvoldoende over taal en communicatie, taal en cultuur en taal als systeem. Het aanbod van domeinspecifieke teksten is beperkt en benadrukt de wetenschappelijke benadering van talen onvoldoende. Bovendien verwerken de leerlingen ook hier en vooral voor Frans vaak tal van contextloze herhalingsoefeningen op woordenschat en op de werkwoorden.

Ook voor de eindtermen die betrekking hebben op de onderzoekscompetentie is er geen samenwerking. Op schoolniveau is er een “eindwerk” gekoppeld aan een “seminarie”, maar dat voldoet niet voor de realisatie van de onderzoekscompetentie. De opdracht betreft geen linguïstisch of literair vraagstuk en leerlingen oriënteren zich onvoldoende op een onderzoeksprobleem. De formulering van een nulhypothese en de confrontatie met andere onderzoeksresultaten ontbreken. De leerlingen verzamelden wel gericht informatie die ze bewerken en waarover ze schriftelijk en mondeling rapporteren.

De leerlingenresultaten voldoen. Doordat de resultaten gebaseerd zijn op een niet-representatieve evaluatie (zie verder) en een onvolledig onderwijsaanbod, geven ze geen correcte informatie over het bereiken van de leerplandoelen en het reële studiepeil van de leerlingen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is onvoldoende representatief voor het bereiken van de eindtermen en leerplandoelstellingen. Het gewicht dat de evaluatie toekent aan kennis en reproductie, spoort niet met de aanbevelingen van het leerplan. Een groot deel van de examenvragen peilt naar geïsoleerde kennis over bestudeerde teksten en is niet gericht op toepassing. De toetsing van de specifieke eindtermen is zeer onvolledig.

De school kent 75 % gewicht toe aan de evaluatie via examens. De vakgroepen Engels en Frans hebben geen problemen met deze onderwaardering in de puntenverdeling van het persoonlijk werk van de leerlingen en van het permanent leren. Nochtans vragen de leerplannen en de doelstellingen vervat in competenties en vaardigheden naar procesevaluatie.

De vakgroep heeft duidelijke afspraken gemaakt rond de puntenverhouding van de examens. Het resultaat spoort echter niet met de accenten in de leerplannen. Kennis en vaardigheden verhouden zich onevenwichtig in de evaluatiepraktijk en zijn onvoldoende geïntegreerd in de evaluatie van de opdrachten. De bijna uitsluitend contextloze bevestigingen van woorden en uitdrukkingen stroken niet met de leerplannen die een functionele benadering van de kenniscomponent voorop stellen. Vertaalopdrachten komen bij beide talen zeer frequent voor.

De evaluatie van luister- en leesvaardigheid gebeurt vooral productgericht en de variatie in tekstsoorten is vaak beperkt. Niet in alle klasgroepen is er evaluatie van gespreksvaardigheid. Vooral presentaties en kennis over gelezen teksten

evalueren spreekvaardigheid. Op het vlak van integratie van kennis en vaardigheden in de evaluatie is er nog een weg te gaan. Er zijn geen duidelijke afspraken over de frequentie van evaluatie van de vaardigheden in het dagelijks werk.

De leraren kunnen van de meeste vaardigheden de nodige verantwoordingsstukken voorleggen. Ze leveren inspanningen om het procesmatige aspect van de evaluatie na te streven. De puntenverdeling voor de examens staat hier echter haaks op.

De leerlingen weten doorgaans wat hun leraren van hen verwachten. Bij examens krijgen ze leerstofoverzichten. Er is sporadisch aandacht voor het uitwerken en het effectieve gebruik van criteria om de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid procesgericht te beoordelen. Dit is echter nog geen aandachtspunt over de talen, over de graad of de graden heen.

De evaluatie van de vakgebonden attitudes gebeurt niet. Er zijn weinig aanzetten tot peer- of zelfevaluatie via assessment. De resultaten ervan tellen meestal niet mee in de beoordeling. Niet alle opdrachten bevatten evaluatiecriteria die voldoende gekoppeld zijn aan eindtermen of leerplandoelen. Ook zijn de leerlingen nog weinig betrokken in het vooraf bepalen van de evaluatiecriteria.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

In de lessen heerst een positief leerklimaat. Het onderwijsleergesprek overheerst in de meeste klasgroepen, wat onvoldoende aansluit bij het vaardigheidsgerichte leren. Er is wel voldoende ruimte voor inbreng en interactie, maar activerende werkvormen zijn onvoldoende ingeburgerd waardoor niet alle leerlingen deze leerkansen grijpen.

De leerlingen krijgen doorgaans gerichte feedback over hun prestaties n.a.v. toetsen en verwerkingsopdrachten. Tussentijdse feedback op basis van duidelijke en vooraf gecommuniceerde evaluatiecriteria gebeurt voor beide talen nog niet systematisch. De leerlingen moeten de fouten consequent verbeteren. Bij de schrijftaken maken ze altijd een tweede versie, wat kansen tot leren biedt. De leerlingen kunnen bij hun leraren terecht voor extra uitleg. De klassenraden volgen de studieresultaten en de effecten van de remediëringsinitiatieven op.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrustung
Leermiddelen*

De school beschikt niet over vaklokalen voor talen. De didactische aankleding van de gebruikte leslokalen is voldoende leerkrachtig. Ze beschikken o.a. over een computer en beamer. De globale ICT-uitrusting zorgt ervoor dat de ICT-integratie er zowel op leerlingen- als lerarenniveau is. Dit geldt ook voor het gebruik van de digitale leeromgeving. De woordenboeken zijn niet in alle lokalen ter beschikking. De klasopstelling - altijd de traditionele frontale opstelling - is niet bevorderlijk voor communicatie en interactie tussen de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroepwerking krijgt onvoldoende aansturing om als motor voor een samenhangend en gelijkgericht curriculum te fungeren. Er is onvoldoende vakoverschrijdend overleg dat het bereiken van de specifieke eindtermen en leerplandoelen ondersteunt en de verticale en horizontale samenhang waarborgt.

Er is deskundigheid in huis, maar de leraren delen die niet genoeg. De vakgroepwerking functioneert niet als forum voor de uitwisseling van expertise. Voor tal van aspecten van de leerplanrealisatie is er nood aan professionalisering, maar de vakgroep heeft de nascholingsbehoeften nog niet in kaart gebracht.

3.1.1.13 Lichamelijke opvoeding en sport in tso derde graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplan D/2010/7841/007)

Voldoet

De leerlingen realiseren nipt de leerplandoelen en eindtermen. De evaluatie is nipt valide. De aanwezige sportinfrastructuur ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod Wat betreft het realiseren van de leerplandoelen en eindtermen ligt de nadruk op de motorische competentie. De bewegingsdoelen in verband met verdiepen en verbreden van verschillende bewegingsgebieden zijn kwalitatief uitgewerkt. De leerplandoelen rond zelfstandig werken en reflecteren over bewegen en de persoonsgebonden leerplandoelen (ontwikkelen van zelfconcept en sociaal functioneren) komen momenteel impliciet aan bod.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Leerlijnen voor de motorische leerinhouden van de verschillende sportdisciplines verschillen per leraar waardoor de gelijkgerichtheid ontbreekt. Er blijkt een eerste waardevolle en recente aanzet te zijn voor de leerlijnen voor de bewegingsdoelen rond zelfstandig werken en reflecteren over bewegen en de persoonsdoelen. De vertaling ervan naar concrete gedragsindicatoren ontbreekt, waardoor ze niet expliciet in de praktijk toepasbaar zijn.

Deze overkoepelende leerlijnen moeten in de toekomst garant staan voor een betere horizontale en verticale samenhang.

De geïntegreerde proef krijgt een kwaliteitsvolle invulling door een geïntegreerde en projectmatige aanpak. Een aantal vakoverschrijdende competenties zoals keuzes maken, plannen en voorbereiden, probleemoplossend denken en reflecteren en bijsturen komen expliciet aan bod. De timing van de geïntegreerde proef is transparant en resulteert in een kwaliteitsvolle begeleiding.

De leerplandoelstellingen voor de onderzochte theoretische vakken anatomie, fysiologie en bewegingsagogiek komen voldoende aan bod. De leraren leggen veelvuldig verbanden tussen de theorie en de praktijk.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende sportinfrastructuur en leermiddelen om de leerplandoelen te realiseren. Voldoende buitenaccommodaties, een zaal voor ritmische expressie en gymnastiek en een ruime sporthal laten leerlingen toe te oefenen in reële sportcontexten. Het zwembad is iets verder weg van de school.

De planning van het zaalrooster is goed doordacht en draagt bij tot een evenwichtige realisatie van de verschillende motorische leerplandoelen in verschillende periodes.

De leerlingen krijgen weinig kansen om ICT te gebruiken als ondersteuning van hun leerproces. In de eerste plaats omdat de beschikbaarheid van ICT beperkt is. Leerlingen krijgen, afhankelijk van de sportdiscipline, de mogelijkheid hun bewegingen bij te sturen en te leren over bewegen door middel van videofeedback. Dit is onder meer het geval voor dans en expressie.

De sporttheoretische lessen vinden plaats in lokalen die de identiteit van de studierichting weinig weerspiegelen. Ze zijn uitgerust met een computer en mogelijkheden voor projectie.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau

Er is een evaluatiesleutel afgesproken voor de evaluatie van de sportdisciplines. Deze bepaalt per discipline de verhouding tussen prestatie, proces en attitudes. Bij de evaluatie van bewegingsdoelen bepaalt elke leraar afzonderlijk de

Transparantie evaluatie-inhouden, de observatiepunten en de evaluatiecriteria voor de onderscheiden sportdisciplines. De vakgroep heeft de evaluatie van de persoonsdoelen en vakattitudes nog onvoldoende uitgewerkt. Positief is dat leerlingen regelmatig betrokken zijn bij de evaluatie van hun leerproces (zelf- en partnerevaluatie).

De examens van de onderzochte theoretische vakken zijn zorgvuldig opgesteld. Er is een puntentelling per examenvraag zodat de leerlingen voldoende zicht krijgen op de belangrijkheid van de leerplandoelen en -inhouden en op het tot stand komen van de beoordeling. Er blijkt een onevenwicht in het niveau van de vraagstelling te zijn. Slechts sporadisch komen de beheersingsniveaus inzicht en toepassing aan bod. Te vaak ligt de nadruk op kennis en reproductie. Hierdoor is de representativiteit van de examenvragen veeleer zwak.

Aan de evaluatie van de geïntegreerde proef zijn duidelijke criteria gekoppeld die zowel een product- als procesgerichte evaluatie toelaten en tot doel hebben de ontwikkelde competenties te beoordelen.

De rapportering is transparant. In de rapportering wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen proces- en productevaluatie.

Leerbegeleiding Het prestatieniveau van de leerlingen is voor de meeste sportdisciplines
Preventief behoorlijk.
Curatief

Remediëring is structureel voorzien voor alle sportdisciplines. De informatieverzameling over de tekorten, de aangeboden oefenstof en de bereikte resultaten wordt nog niet gevoerd via het digitale leerlingvolgsysteem. Deze informatie is wel de basis voor de gesprekken tijdens de klassenraden.

De vakgroep engageert zich voor de organisatie van klassencompetities en sportactiviteiten. Voor de theoretische vakken hebben de leraren eigen cursusmateriaal uitgewerkt waarin er echter onvoldoende aanbevelingen voor 'leren leren' aanwezig zijn.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep is recentelijk gestart met het uitwerken van leerlijnen voor de
Overleg motorische doelen in de basisvorming. Hierdoor is de betrokkenheid vergroot en
Vorming het besef gegroeid dat samenwerking zal leiden tot een volledige en gelijkgerichte leerplanrealisatie.

Het volgen van nascholing verschilt van leraar. De meeste leraren volgen vakgebonden nascholing en geven de verkregen informatie door aan elkaar tijdens formele en informele overlegmomenten. De planning van de nascholingen is niet gebaseerd op een gezamenlijke behoefteanalyse.

3.1.1.14 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad Organisatiehulp, Schilderwerk en decoratie en Verkoop (leerplan D/2012/7841/026)

Voldoet

De leerlingen krijgen een volledig aanbod van de eindtermen en ze verwerken ze voldoende in functionele contexten. De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerlingen de leerplandoelen bereiken.

Onderwijsaanbod De leerlingen krijgen een aanbod aan de hand van maatschappelijk relevante
Volledigheid thema's en de grote meerderheid van de leerlingen bereikt de leerplandoelen op
Evenwicht het verwachte beheersingsniveau. De themakeuze en de uitwerking ervan sluiten
Beheersingsniveau aan bij een aantal contexten van de vakoverschrijdende eindtermen.
Samenhang

In de thema's komen de verschillende domeinen geïntegreerd en voldoende geproportioneerd aan bod. Zij dekken de meeste doelen m.b.t. taal- en rekenvaardigheid en informatieverwerking en -verwerking. Binnen het domein van de taalvaardigheid is de vaak toegepaste invuldidactiek niet bevorderlijk voor de ontwikkeling van schrijfvaardigheid.

Rekenvaardigheden komen doorgaans aan bod in een functionele context. ICT-toepassingen zijn er meestal voor illustratief en instrumenteel gebruik. De leerlingen exploreren de actualiteit voldoende en gekoppeld aan doelen m.b.t. tijd- en ruimtebewustzijn.

De leerplandoelen die betrekking hebben op wetenschap en samenleving, staan op de planning van het tweede leerjaar vanaf het volgende schooljaar. Momenteel maken ze nog niet expliciet deel uit van het leerstofaanbod.

Het open karakter van de onderwijssituaties bevordert voldoende de ontwikkeling van de organisatiebekwaamheid. De leerlingen krijgen uitdagingen om planmatig te werken aan opdrachten met toepassing van de OVUR-methode. De leerlingen werken ook geregeld zelf mee aan de organisatie van didactische uitstappen.

De thema's zijn goed gekozen en verwerkt in afwisselende leerstofgehelen met ruimte voor ervaringsgerichte activiteiten. De leerinhouden zijn voldoende complex voor een derde graad, net zoals het verwerkingsniveau (behalve voor rekenvaardigheden) en de diepgang. De onderwijssituaties zijn voldoende open en minder gestuurd dan in de tweede graad, waardoor de leerlingen individueel én in groep opdrachten zelfstandig uitvoeren.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De school beschikt over voldoende PAV-lokalen. Die zijn uitgerust met de leermiddelen die het leerplan als noodzakelijk aangeeft. De leraren maken er adequaat gebruik van om de leerplandoelen te realiseren. De beschikbaarheid en het gebruik van ICT voor de leerlingen evolueren positief.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie is samengesteld uit kleine taken, zelfstandig werk en groepswork, presentatieopdrachten, frequente toetsen en vormen van attitudebeoordeling. In het tweede leerjaar is er ook nog een mondeling examen. De evaluatie sluit logisch aan bij het onderwijs- en leerproces. De afstemming op de leerplandoelstellingen voldoet niet voor alle onderdelen. Toetsen hebben een belangrijk gewicht in de eindbeoordeling. Sinds enkele jaren is er wel een evolutie naar een meer vaardigheidsgerichte evaluatie. Dit blijkt uit de toename van het aantal aanvullende opdrachten in de thema's. De vele evaluatiemomenten vertonen echter geen dusdanige cohesie om de progressie van de leerlingen per doelstellingendomein objectief op te volgen. Ook de archivering van de toetsen laat te vaak te wensen over.

De taken en opdrachten zelfstandig werk of groepswork peilen voldoende doelgericht naar de beheersing van leerplandoelstellingen met betrekking tot informatieverwerking en -verwerking, taalvaardigheden en onderdelen van maatschappelijke participatie verbonden aan de inhoud van de opdracht. Er is vooral productevaluatie, zelden procesevaluatie. De opdrachten bevatten zelden evaluatiecriteria voor het zelfstandig toepassen van stappenplannen, strategieën, reflectie of zelfevaluatie (organisatiebekwaamheid).

De toetsen (en het mondeling examen) zijn over het algemeen onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd. Ze peilen te overwegend naar de reproductie van kennis en vaardigheden. De evaluatie van de rekenvaardigheden gebeurt niet altijd op het vereiste beheersingsniveau en in voldoende functionele contexten. In het teken van maatschappelijke participatie en weerbaarheid peilt de evaluatie onvoldoende naar toepassingen in functionele, probleemstellende en authentieke contexten (zie de leerplandoelstellingen verbonden aan de eindtermen 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid').

Het vak PAV levert een relevante bijdrage tot de geïntegreerde proef en ondersteunt de leerlingen bij de voorbereiding en de uitvoering.

De attitudebeoordeling heeft veeleer betrekking op schoolattitudes dan op de attitudinale leerplandoelstellingen. De beoordeling gebeurt niet op grond van objectieve en transparante criteria en verschilt per leraar. Vakgebonden attitudes maken deel uit van de evaluatie, maar dit gebeurt niet op basis van transparante criteria. De omslag naar de scoring gebeurt niet objectief.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leraren trachten een aangenaam leerklimaat te creëren. Het aantal leerlingen per klasgroep is beperkt. Het klasmanagement en de omgang met de leerlingen geven blijk van wederzijds respect. Het motiverende klasmanagement en het ordelijk en gestructureerd onderwijs- en leerproces ondersteunen het leren en de motivatie van de leerlingen. De leraren leveren inspanningen om de leerlingen te motiveren en aan te knopen bij hun leefwereld. Het frequent gebruik van actieve werkvormen laat toe de leerlingen individueel te begeleiden en op te volgen. Bij opdrachten en evaluatie krijgen de leerlingen voldoende informatie over wat de leraar van hen verwacht en wat ze moeten kennen en kunnen. In het teken van leren leren en organisatiebekwaamheid maken de leerlingen nog onvoldoende gebruik van stappenplannen en leerstrategieën.

De hoge frequentie van de evaluatiebeurten laat toe de leerprestaties van de leerlingen van nabij te volgen en waar nodig te remediëren. De evaluatiemomenten gaan altijd gepaard met feedback en bijsturing, waar nodig. De leerlingen krijgen, vaak klassikaal, remediëringsoefeningen aangeboden. Ook de verbetering van toetsen en opdrachten ondersteunt de leerlingen in hun leerproces.

In geval van specifieke leerproblemen, sluit de begeleiding op vakniveau aan bij de aanpak op schoolniveau. Voor de betrokken leerlingen zijn er begeleidingsplannen.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De leraren streven binnen de vakgroep een gelijkvormigheid na voor de planning, de uitvoering van het onderwijs- en leerproces en de evaluatiepraktijk. Ze ontwikkelen het les- en evaluatiemateriaal gedeeltelijk in overleg. De meeste leraren hebben zich bekwaamd in de ontwikkeling van cursusmateriaal voor PAV. Ze maken gebruik van de verworven kennis en gaan samen aan de slag om themabundels te ontwikkelen die ze jaarlijks evalueren en bijsturen. Op basis van reflectie en zelfevaluatie heeft de vakgroep zowel sterktes als zwaktes binnen het curriculum en binnen de evaluatiepraktijk achterhaald. De vakgroep staat voldoende open voor een verdere professionalisering gekoppeld aan bijsturingsacties voor de realisatie van het leerprogramma.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) na. Ze kent haar tekorten en doet hiervoor een beroep op de verplichte controles en het advies van de interne dienst van de scholengemeenschap. De jaarlijkse rondgang van de preventieadviseur is niet volledig conform de regelgeving: ze beperkt zich tot fragmentaire rondgangen (bijvoorbeeld in het kader van evacuatie) met een beknopte verslaglegging.

Structurele maatregelen, procedures, nascholing en sensibilisering zijn opgenomen in het globaal preventieplan (GPP) en het jaaractieplan (JAP). Opgemerkte tekorten van interne en externe controles zijn vooral terug te vinden in de knelpuntenmatrix. Alle documenten samen regelen de beheersing van de tekorten. De samenhang tussen de verschillende beheersingsdocumenten is niet optimaal. De knelpuntenmatrix is het meest concrete beheersingsinstrument omdat hierin risico, verantwoordelijken, werkwijze, budget en timing zijn opgenomen. Het globaal preventieplan en het jaaractieplan zijn minder geconcretiseerd. In de plannen zijn ook de beleidsprioriteiten op het vlak van BVH vanuit de scholengemeenschap opgenomen. Ondanks het steeds beter hanteren van de beheersingsdocumenten is het preventieve luik minder sterk uitgewerkt. Het voeren van een preventiebeleid vanuit de verzameling en analyse van (meet)gegevens is nog niet volledig ingeburgerd.

De preventieadviseur heeft een aangepaste opleiding gevolgd en krijgt steun van de preventieadviseur van de scholengemeenschap. De preventieadviseur is betrokken bij bestellingen, maar tekent niet de bestelformulieren, wel de indienststellingsverslagen.

In het GPP en JAP is de sensibilisering van het personeel rond BVH opgenomen. Ondanks de inspanningen en acties blijft het voor de school moeilijk om alle personeelsleden te betrekken bij het BVH-beleid. Het poets- en onderhoudspersoneel levert een actieve bijdrage en meldt en/of lost kleine tekorten snel op.

Uit de controles en adviezen van deskundigen blijkt dat de school op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid een aantal tekorten moet beheersen. Zo is er in de nieuwe K-blok een ventilatieprobleem dat de school op een planmatige en systematische manier aanpakt.

Tijdens de doorlichting zijn een aantal aanslepende problemen in het A-gebouw vastgesteld. Deze blijken bij de interne en externe controles nauwelijks aan bod gekomen of niet opgemerkt te zijn. Zo heeft de school recent één labo in het A-gebouw wegens geurhinder buiten dienst gezet en is de renovatie ervan opgenomen in het GPP. Maar de ventilatie-, vocht- en schimmelproblemen zijn te merken in alle lokalen van het A-gebouw (labo's, keukens en gewone leslokalen) en zijn onvoldoende planmatig en systematisch aangepakt. Daar bovenop is er in het chemielokaal (A001) sterke corrosie aan allerlei materialen waaronder de nog niet zo oude zuur-base kast en de recent aangekochte balans. Onderzoek naar de oorzaak van dit probleem en een risicobepaling is er niet.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De school beheerst de tekorten voor het grootste deel van de campus. Ze spoort deze met een zekere systematiek op en verbetert de meeste tekorten effectief. De preventieve aanpak kan verbeteren. Het doorlichtingsteam schat in dat de school in staat is de tekorten van het A-gebouw beter te beheersen. Daarom leidt de inbreuk op het voldoen aan de bewoonbaarheids- en veiligheidseisen in het A-gebouw niet tot een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde BVH, maar tot een aspect dat de school kan verbeteren.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respekteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respekteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respekteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De schoolleiding concretiseerde het pedagogisch project van de school in een schoolwerkplan met aandacht voor zowel preventieve leerbegeleiding als voor extra zorg. Vanuit een globale visie op leerlingenbegeleiding koppelt zij de leerzorg aan de studieloopbaanbegeleiding en aan het socio-emotioneel welbevinden. De visie blijft toch vooral beperkt tot een overzicht van wat er op het vlak van leerbegeleiding gebeurt. De school formuleert geen concrete doelen en ze operationaliseert haar visie onvoldoende om kwaliteitszorg mogelijk te maken. De initiatieven zijn vooral curatief en verschillen per graad- en onderwijsvorm. Binnen enkele vakgroepen zijn er acties rond leertips, foutenanalyse en remediëring. De vakgroepen kregen recentelijk de opdracht om deze initiatieven structureel op te bouwen in verticale leerlijnen. Vooralsnog leverde dit enkele aanzetten op, maar nog lang geen gevolgen op de klasvloer. De vakgroepen van de eerste graad beseffen niet dat ze aan de basis van de leerlijnen liggen.

De doelstellingen en acties met betrekking tot leerbegeleiding zijn nog niet afgestemd op de vakoverschrijdende eindtermen voor leren leren. De schoolleiding rekent op alle vakleraren voor de implementatie van deze eindtermen. Er is voldoende wisselwerking tussen leerbegeleiding en het gelijkeonderwijskansenbeleid en het talenbeleid.

Ondersteuning De school hanteert procedures voor de beginsituatiebepaling van de leerlingen en ze inventariseert de zorgbehoeften. Leerlingen met geattesteerde leerstoornissen krijgen een begeleidingsplan, eventueel met sticordimaatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren, differentiëren en dispensereren). Bij de start van het schooljaar is er een klassenraad waar de leraren de nodige informatie en tips krijgen over de begeleiding en de genomen maatregelen.

In de eerste graad kiest de school voor een brede eerste graad met een gemeenschappelijk vorming voor alle leerlingen. De doelstelling is via geïntegreerde leermethoden de leerlingen beter hun interesses te laten ontdekken en ontwikkelen. De studiekeuze verschuift zo naar de tweede graad. De school deelt de klassen daarom in heterogene groepen in. In een klas zitten verschillende groepen samen voor de gemeenschappelijke basisvorming. Voor de gekozen optie vormen zij een aparte groep. Met de huidige aanpak ondersteunt de school de geïntegreerde leermethoden onvoldoende en bereikt ze de doelstelling niet echt. Hiervoor ontbreekt de noodzakelijke binnenklasdifferentiatie, zowel wat leerinhouden als didactische aanpak betreft. De vakgroepen maken enkel een onderscheid tussen basis- en verdiepingsleerstof en ze interpreteren dat verschil niet altijd correct. De gehanteerde werkvormen bevorderen de differentiatie onvoldoende. Leraren zetten het elektronisch platform, de bordboeken en de slimme borden vooral in ter ondersteuning van leraargestuurde leerprocessen. De lokalen zijn niet ruim genoeg om werkvormen als hoekenwerk e.d. te bevorderen.

In het eerste leerjaar van de eerste graad krijgen de leerlingen een remedieeruur

voor Nederlands, Frans en wiskunde. Leerlingen volgen dit uur op advies van de vakleraar of op hun eigen vraag. Voor de andere leerlingen en graden verloopt de remediëring vraaggestuurd tijdens een wekelijks remedieeruur. Het aanbod van de remediëring en de opvolging ervan komt in de leerlingenagenda of in het rapport en de ouders krijgen er informatie over via het elektronisch platform. Verder kan een leerling in het kader van het gelijkeonderwijskansenthema “preventie en remediëring” een remedieerfiche krijgen. De vakleraren registreren het verloop en het resultaat van de gewone studiebegeleiding echter niet systematisch, waardoor de school weinig zicht heeft op de leervorderingen bij de leerlingen en op de effectiviteit van de ondersteuning. Na de eerste graad neemt het gebruik van remedieeruren en –fiches systematisch af en in de derde graad is het met uitzondering van wiskunde en wetenschappen nagenoeg onbestaande. Heel wat vakken maken er enkel gebruik van om gedragsproblemen of de studiehouding bij te sturen of te bestraffen, hoewel hiervoor al een attituderapport bestaat. De rapporten melden wel systematisch de resultaten van de remedieerfiches.

Leerlingen met een waarschuwing voor een vak leggen tijdens het daaropvolgend schooljaar een remedieermap aan. De vakleraar volgt deze map op voor controle en bijsturing. Een positief resultaat van een remedieerportfolio heeft een gunstig effect bij de deliberatie.

Het leerklimaat levert een wisselend beeld op. Er is individuele en klassikale feedback op toetsen en examens en er zijn enkele verdienstelijke aanzetten tot activerende werkvormen en differentiatie. Toch zijn er nog heel wat leraren die zich beperken tot werkvormen die de leerlingen niet meteen tot diepgaande leerprocessen aanzetten.

De directie laat de vakgebonden remediëring na de eerste graad over aan de professionaliteit van de individuele leraren. Er zijn weinig afspraken op school- of vakgroepniveau. Op vakkenniveau wijst de doorlichting uit dat de aandacht en de kwaliteit van de uitwerking hiervan sterk verschillend is per leraar en vakgroep. In de eerste en ook in de tweede graad is er gerichte aandacht voor leren leren, in sommige vakken ook voor differentiatie en voor leerlingenactieve werkvormen. In de derde graad overheerst het leraargestuurd onderwijsproces en komt binnenklasdifferentiatie als werkvorm in heel wat vakken veeleer sporadisch voor. Remediëringsoefeningen zijn veelal algemene herhalingsoefeningen en dus minder gericht op individuele remediëring.

Doeltreffendheid Het beleid koppelt geen duidelijke verwachtingen qua resultaten noch een wijze van effectmeting aan de ondernomen acties en initiatieven. Hierdoor slaagt de school er niet in om op systematische wijze de doeltreffendheid van haar leerbegeleiding na te gaan. Voor de acties in het kader van het gelijkeonderwijskansbeleid is dit nochtans een vereiste. De school heeft wel oog voor de doeltreffendheid van een aantal aspecten van de leerbegeleiding. Zo gaan de begeleidende klassenraden de effecten van initiatieven op leerlingenniveau na. De studiebegeleiders volgen de ondersteuningsmaatregelen op praktisch-organisatorisch vlak op en sturen ze bij. Te veel leraren vinden dat er hoofdzakelijk leerbegeleiding moet komen op vraag van de leerlingen. Vooral in de derde graad voelen heel wat leraren zich niet verantwoordelijk voor het falen van een leerling. Er is duidelijk nog heel wat ruimte voor een meer systematische en ruimer opgevatte analyse van het rendement van de leerbegeleiding op school-, vakken- en lerarenniveau.

Ontwikkeling De vaststellingen van de vorige doorlichting (2006) rond leerbegeleiding gelden nu nog. De leerlingenbegeleiding op schoolniveau richt zich vooral op psychosociale begeleiding en gedragsbegeleiding. De school is te weinig begaan met de studiebegeleiding. Voor heel wat vakken ontbreekt een duidelijke leerlijn. Leerlingen zijn niet actief betrokken bij remediëring door het bijsturen van hun eigen leerprocessen, via zelfcorrectie en zelfreflectie.

De initiatieven rond leerzorg zijn vrij recent. De meeste leraren geven aan dat ze voldoende kansen tot bijscholing krijgen, zowel via pedagogische studiedagen als via externe vormingen. Het beleid spoorde elke vakgroep aan om minstens één leraar een nascholing rond binnenklasdifferentiatie en klasmanagement te laten volgen. Het aanbod voldeed echter niet om direct toepassing op de klasvloer te krijgen. Leden van de gelijkeonderwijskansenwerking en de cel leerlingenbegeleiding volgen nascholing met betrekking tot leerzorg en de uitbouw ervan in de eigen school. Bij onduidelijkheden valt de school terug op de ondersteuning van de begeleidingsdienst en het CLB.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De evaluatiepraktijk berust niet op een globale en gedragen visie. Het doel, de inhoud en de wijze van evalueren zijn daardoor in belangrijke mate afhankelijk van de invulling die leraren en/of vakgroepen eraan geven. Dit leidt tot grote verschillen. De school heeft wel een duidelijk kader uitgewerkt voor de frequentie van de evaluatie en de toegekende gewichten. De geleidelijke vermindering van het aantal examenperiodes en van het gewicht van het dagelijks werk doorheen de graden laten de leerlingen toe te groeien in het verwerken van grotere taakgehelen.

Dit schooljaar heeft de school een beperkt aantal wijzigingen aan het evaluatiesysteem aangebracht. Zo verhoogde ze in het aso en het tso het gewicht van het dagelijks werk in het tweede leerjaar van de tweede graad van één vierde naar één derde om het meer in lijn te brengen met dit van het eerste leerjaar. Ook voerde ze, aansluitend op het competentiegericht karakter van de nieuwe leerplannen, in een aantal bso-studierichtingen een systeem van permanente evaluatie in.

Voor haar deliberatiebeleid sluit de school aan bij de richtlijnen van de koepel. Die pleiten voor een toekomstgerichte, prospectieve deliberatiehouding.

Voor de rapportering van evaluatiegegevens wil de school kort op de bal spelen. Ze rapporteert frequent aan de hand van rapporten voor dagelijks werk en trimestriële rapporten, waarvan het aantal geleidelijk vermindert doorheen de graden. Daarnaast krijgen de leerlingen ook geregeld een attituderapport. Anders dan de benaming van dit rapport doet uitschijnen, brengen de leraren in dit rapport enkel verslag uit over gedragshoudingen, niet over de vakattitudes die in de leerplannen opgenomen zijn. De ouders hebben toegang tot het digitaal puntensysteem en krijgen mondelinge feedback tijdens oudercontacten.

Ondersteuning De school legt de verantwoordelijkheid voor het bewaken van de representativiteit en de validiteit van de evaluatie aan de leerplaneisen bij de leraren en de vakgroepen. Er zijn weinig schoolbrede afspraken. Die hebben betrekking op het aandeel van het dagelijks werk en de examens in het puntentotaal, de puntenverdeling over de trimesters/semesters, de

transparantie van de puntenverdeling bij examens, de feedback na de examens.

Leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen genieten bij het afleggen van examens van compenserende en/of dispenserende maatregelen.

Om de deliberaties gelijkgericht te laten verlopen, past de school bij vaktekorten een systeem van min-punten toe. Het aantal lesuren en het behaalde percentage fungeren daarbij als parameters. Het maximaal aantal toegelaten min-punten verschilt naargelang het leerjaar en de onderwijsvorm. Dit systeem is als leidraad bedoeld, maar heeft geen dwingend karakter.

Het ingeven van rapportcommentaren gebeurt digitaal. De school laat haar leraren vrij in de keuze om al dan niet rapportcommentaren te formuleren. Voor bijkomende verduidelijking kunnen de ouders bij de leraren terecht bij de uitreiking van de rapporten.

Doeltreffendheid De mate waarin de evaluatie in de doorgelichte vakken aan de leerplaneisen beantwoordt, is wisselend. Voor een groot aantal vakken is ze te weinig gericht op de leerplandoelen of onvoldoende afgestemd op de leerplanvisie. De focus ligt dan te veel op de bevraging van reproduceerbare kennis. In verscheidene vakken is er onvoldoende aandacht voor de evaluatie van vaardigheden en vakattitudes of gebeurt dit op basis van weinig verfijnde en transparante criteria. Vormen van peer- en zelfevaluatie zijn doorgaans een uitzondering. De leerlingen krijgen zelden oplossingsleutels ter beschikking waarmee ze zelf aan de slag kunnen. Het gedifferentieerd evalueren en rapporteren behoren niet tot het handelingsrepertorium van de meeste leraren. Leraren verschillen tevens van elkaar in de mate waarin zij de leerbegeleiding aan de evaluatiepraktijk koppelen. De vakgroepen maken over het algemeen weinig afspraken over de evaluatie binnen hun vak waardoor het vaak ontbreekt aan gelijkgerichtheid. Aanzetten tot breed evalueren zijn veeleer schaars en komen slechts in enkele vakken voor.

Vooraf in de eerste graad kent de school de jongste jaren verhoudingsgewijs meer B- en minder A-attesten toe dan in vergelijkbare Vlaamse scholen het geval is. Door de basisleerstof en de uitbreidingsleerstof in de eerste graad van elkaar te scheiden hoopt de school het aantal B-attesten in de toekomst te reduceren. Voorlopig slaagt ze daar niet in. Ondanks de notie van een selectievrije eerste graad en de reeds doorgevoerde scheiding tussen basis- en uitbreidingsleerstof, blijft het aantal B-attesten op het einde van het eerste leerjaar vrij groot. Ook in het aso en het bso levert de school in sommige schooljaren verhoudingsgewijs veel B-attesten af. In de eerste graad, het aso en bso spoort het aantal C-attesten met dit van vergelijkbare scholen. Het vorige schooljaar uitgezonderd ligt in het tso het aantal C-attesten doorgaans lager en het aantal A-attesten hoger dan in vergelijkbare scholen het geval is. Uitgestelde beslissingen komen weinig voor en voldoen over het algemeen aan de regelgeving. De school laat haar beslissingen geregeld vergezeld gaan van waarschuwingen en/of vakantietaken. De school koppelt aan een vakantietaak geregeld ook een examen. Het schoolreglement bepaalt in dit verband dat de delibererende klassenraad op het eind van volgend schooljaar rekening houdt met het behaalde resultaat. Deze formulering stemt niet overeen met de regelgeving. Een vakantiewerk is steeds facultatief, neemt het statuut aan van een aanbeveling of remediëring en kan niet worden opgevat als een verplicht of intrinsiek onderdeel van het schooljaar dat pas op 1 september daaropvolgend van start gaat.

De motivering van de B- en C-attesten verloopt soms gebrekkig, waardoor de school zich kwetsbaar opstelt bij beroepsprocedures. De motivering vermeldt zelden de vakken waarvoor de leerling een tekort behaalde. Doorgaans bevat de motivering geen verwijzing naar de aangeboden remediëring of naar waarschuwingen in de loop van het schooljaar. Verder ontbreekt ook een onderbouwing van het advies voor de vervolgstudie.

Verscheidene vakleraren maken geen gebruik van de commentaarruimte op de rapporten. Daardoor missen de leerlingen en de ouders duiding bij tekorten. De geformuleerde commentaren zijn vaak weinig zeggend. Analyserende commentaren of remediërende suggesties zijn minder talrijk en missen doorgaans diepgang. Hoewel er daarvoor ruimte is, ontbreekt een synthese van de bevindingen van de klassenraad.

Ontwikkeling Tijdens de voorgaande jaren was de evaluatie geen schoolprioriteit. De opmerkingen uit het vorige doorlichtingsverslag leidden weliswaar tot een aantal aanpassingen, maar zetten onvoldoende aan tot diepgaande reflectie en doortastende bijstellingen.

Door het ontbreken van een samenhangende visie op het doel, de inhoud en de wijze van evalueren dringen geplande initiatieven onvoldoende door tot de kern van het evaluatieproces. Zo wil de school de B-attesten, vakantietaken en waarschuwingen verder terugdringen door meer in te zetten op remediëring. Ze wil het schrijven van rapportcommentaren als onderwerp behandelen tijdens een pedagogische studiedag en de ouders meer feedback geven over de conclusies van de klassenraad. Hoe waardevol deze initiatieven ook zijn, zij zijn te beperkt om gestalte te geven aan een doelgericht en doeltreffend evaluatiebeleid.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Een geëngageerd beleidsteam met een complementaire taakverdeling leidt de school. De directieleden werken nauw samen en ze bewaken de onderlinge gelijkgerichtheid door formeel en informeel overleg.

Recentelijk kregen een aantal werkgroepen de opdracht om bepaalde facetten van de schoolwerking te onderzoeken en te optimaliseren. Zo is het profileringsteam verantwoordelijk voor de interne en de externe communicatie en monitort het Q-team de kwaliteit van de verschillende processen binnen de school. Ook de vakcoördinatoren krijgen een grotere verantwoordelijkheid. Tijdens het trimestrieel overleg reflecteren zij, samen met de directie, over een vooraf vastgelegd onderwerp. De school focuste de voorbije jaren op externe communicatie en het verbeteren van haar imago. De daling van het leerlingenaantal was hiervoor de directe aanleiding.

De nieuwe directie streeft een participatief beleid na. Deelname aan de werkgroepen gebeurt op vrijwillige basis. Voor geen enkele groep is er een tekort aan vrijwilligers. De meerderheid van de personeelsleden neemt spontaan een verantwoordelijkheid op.

Uit een aantal vaststellingen blijkt dat de goede intenties vanwege het beleid nog niet tot op de klasvloer zijn doorgedrongen. Deelname aan het beleid behoort niet tot de schoolcultuur en de nieuwe organisatiestructuur werkt nog niet optimaal. Vooral de aansturing en opvolging van de vak- en werkgroepen gebeurt nog te weinig. Zo is de verwachte diepgaande leerplanstudie nog niet bij elke vakgroep aan de orde.

De schoolleiding is zich bewust van de werkpunten voor een aantal aspecten van de schoolwerking. Ze ziet het als een belangrijke taak om de personeelsleden te motiveren en de vakgroepen te ondersteunen bij de uitvoering van hun taken in een gewijzigde context. Het directieteam tracht bovendien een draagvlak te creëren voor de vernieuwingen en kiest voor de weg van de geleidelijkheid. De school laat zich ondersteunen door de pedagogische begeleiding. Voor de processen tracht het beleid alle stappen van de pdca-cyclus (plan, do, check, act) te doorlopen. Het kwaliteitsonderzoek toont aan dat er heel wat werkpunten overblijven.

De school heeft functiebeschrijvingen uitgewerkt voor de verschillende personeelsgeledingen. De directie voerde functioneringsgesprekken met meer dan de helft van de personeelsleden. De functioneringsgesprekken gebeuren op basis van een sterktezwakteanalyse, die de personeelsleden zelf opstellen. Na het functioneringsgesprek volgt een uitgebreid verslag en de directie probeert, in de mate van het mogelijke, de geformuleerde werkpunten op korte termijn op te volgen.

Visieontwikkeling De visie van de school is geïnspireerd door het Christelijk opvoedingsproject van de secundaire scholen van de Zusters van Berlaar. De school concretiseerde deze visie in een aantal korte visieteksten. De directie stelde deze documenten op in overleg met de verschillende werkgroepen. De teksten beschrijven veelal de bestaande situatie en zijn weinig concreet. Op het gebied van visieontwikkeling scoort het beleid veeleer zwak. Vooral voor een aantal pedagogische aspecten van de schoolwerking (leerbegeleiding, evaluatiepraktijk) ontbreekt een

gedragen visie, met concrete en meetbare doelen. De communicatie over de genomen beslissingen naar het personeel verloopt, mede omwille van de sterke informele schoolcultuur, nog niet optimaal. Recentelijk werden de visieteksten gebundeld in een schoolwerkplan.

De school kiest ervoor om de leerlingen een brede vorming op cultureel, sociaal en sportief vlak aan te bieden. De school wil zich profileren als een zorgzame school. Ze opteert voor heterogeen samengestelde klassen in de eerste graad. Deze werkwijze vereist een verregaande differentiatie. Het erkenningsonderzoek wijst uit dat de meeste leraren het onderwijsleergesprek als norm hanteren. Het stimuleren van activerende werkvormen is nochtans een beleidsprioriteit. De vakgroepen hebben over het algemeen weinig aandacht voor doeltreffende preventieve leerbegeleiding. Voor bepaalde vakken behalen de leerlingen in de eerste graad zeer zwakke resultaten. De vakgroepen hebben duidelijk de schoolvisie nog niet efficiënt vertaald naar hun eigen aanpak.

Het beleid moedigt de algemeen pedagogisch-didactische professionalisering van de personeelsleden aan. De school inventariseert de gevolgde nascholing en stelt een algemeen nascholingsplan op. De directie verwacht dat de vakgroepleden de gevolgde vorming onder hun collega's multipliceren. In de meeste vakgroepen blijft dit echter een werkpunt. De vertaling van de gevolgde nascholing naar de lespraktijk verloopt soms stroef.

Besluitvorming De officiële overlegorganen op het niveau van de school en de scholengemeenschap functioneren conform de regelgeving. De verslagen van het lokaal overlegcomité zijn vanaf dit schooljaar, op vraag van het beleid, meer uitgebreid. Op deze wijze wil de directie het draagvlak voor de genomen beslissingen vergroten.

Recentelijk werd de pedagogische raad (het adviesorgaan van de school) opnieuw samengesteld. Het beleid formaliseerde de vakgroepwerking en omschreef de bevoegdheden, waarvoor zij de vakgroepen de verantwoordelijkheid geeft. De school heeft bovendien een traditie van frequent informeel overleg tussen de verschillende personeelsleden.

Via diverse personeelsvergaderingen en -mededelingen informeert het beleid de leraren. Op deze wijze probeert de directie het personeel te overtuigen van de meerwaarde van gedeeld leiderschap. De school stelt de uitbouw van zelfsturende teams als doel. In de perceptie van de leraren leidt dit tot een verhoging van de werkdruk. Uit bevragingen blijkt dat de weerstand soms groot is en dat een aantal personeelsleden nog niet mee is in het nieuwe schoolconcept.

Kwaliteitszorg De vakwerkgroepen krijgen grote beleidsondersteunende verantwoordelijkheden toegewezen. Zij staan onder andere in voor het bewaken van het aanbod van de leerplandoelen en de eindtermen, het bewaken van de validiteit van de evaluatie en de organisatie van de leerbegeleiding. De vakgroepwerking is doorgaans te weinig gefocust op het kernproces (leren leren en evaluatie) om deze kerntaken op te nemen. Onder impuls van de directie hebben een aantal vakgroepen de voorbije schooljaren hun werking bijgestuurd. Ook de pedagogische begeleidingsdienst werd hierbij betrokken. Dit proces is echter nog in volle ontwikkeling en heeft nog een hele weg af te leggen. Opvallend is dat, ondanks stimulansen vanwege de directie, een aantal vakgroepen de richtlijnen rond de didactische aanpak, zoals geformuleerd in de leerplannen, niet volgen.

De aansturing en de opvolging van de vakgroepwerking vormt een belangrijk werkpunt voor het beleid. De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen en de efficiënte organisatie van de leerbegeleiding vormen slechts enkele van de topics die dringend aandacht vereisen.

De school beschikt nog niet over een doeltreffend geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem. Ze onderzoekt de doeltreffendheid van de onderwijskundige processen niet. Het beleid organiseerde wel diverse enquêtes bij de leraren en leerlingen. Zij analyseert de data en stelt actieplannen rond een aantal topics op. Het valt op dat een aantal werkpunten, geformuleerd in het vorige doorlichtingsverslag, nog steeds onvoldoende zijn weggewerkt. Zo blijft de inzet van ICT een probleem in de meeste vakken vanwege de beperkingen van de infrastructuur. Sommige klassen zijn tevens te groot om praktijkgerichte lessen te organiseren. Ook in de kleine klasgroepen zijn er echter heel wat werkpunten.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Techniek-wetenschappen en in aso derde graad in de studierichting Sportwetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor chemie in tso tweede graad en voor toegepaste fysica in tso derde graad in de studierichting Techniek-wetenschappen.
- Het onderwijsaanbod en de materiële uitrusting voor project algemene vakken in bso derde graad.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het open en gestructureerd schoolklimaat.
- Het brede aanbod van algemeen vormende activiteiten.
- De aandacht voor het welbevinden van de leerlingen.
- Het engagement van de meeste personeelsleden.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aanzet tot het creëren van een participatief schoolbeleid.
- De ontwikkeling van een doeltreffend personeelsbeleid.
- De aandacht voor externe communicatie.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid voor wiskunde in de A-stroom en economie in de tweede graad.
- De optimalisering van de ICT-infrastructuur.
- De materiële uitrusting voor een aantal vakken.
- De planmatige aanpak van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De vereisten van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne in gebouw A.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De interne kwaliteitszorg op vak- en werkgroepniveau.
- De evaluatiepraktijk.
- De preventieve leerbegeleiding.
- De aandacht voor zelfgestuurd leren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De interne kwaliteitszorg op schoolniveau.
- Het onderwijskundig beleid.
- De afstemming van de onderwijsorganisatie op de leerplannen.
- De doelgerichte aansturing en de opvolging van de onderwijskundige processen en de vakgroepen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor huishoudkunde in de eerste graad in de basisoptie Sociale en technische vorming.
- De leerplanrealisatie voor huishoudkunde in de eerste graad in het beroepsvoorbereidend leerjaar Kantoor en verkoop en Voeding-verzorging.
- De leerplanrealisatie voor lichamelijke opvoeding en sport in aso tweede graad in de studierichting Sportwetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor economie in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen.

- De leerplanrealisatie voor Engels en Frans in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen.
- De leerplanrealisatie voor expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 Kantoor en verkoop - Verzorging-voeding		huishoudkunde
Graad 1 Sociale en technische vorming		huishoudkunde
Graad 2 ASO Sportwetenschappen	lichamelijke opvoeding	lichamelijke opvoeding en sport
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans	economie, Engels, Frans
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **04-05-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor de **overige erkenningsvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Henk FORIERS de inspecteur-verslaggever	Marita BREEMS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	